National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER SECTION DES JOURNAUX

B1031/c/4/5

Second class mail registration number — 1688

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 28 (2760) XXX aastakäik — Neljapäeval, 9. aprillil 1981 — Thursday, April 9, 1981 — Üksiknumbri hind 50 senti

Brezhnev kõhkleb:

N. Liit Poola suhtes äraootaval seisukohal

Tshehhi parteijuhi Husaki teravad sõnad Poola juhtkonna arvel

PRAHA — N. Liidu president ja parteijuht Leonid Brezhnev mainis Prahas Tshehhoslovakkia kommunistliku partei konverentsil, et Poola kommunistlik partei on ise võimeline poola probleemid ära korraldama ning tööliste normaalsed vahekorrad jalule seadma. Brezhnevi mõõdukas hoiak Poola suhtes oli teatud määral üllatuseks, kuna läänemaade vaatlejad arvasid, et Brezhnev tuleb Poola suhtes avalikkuse ette uue drastilise hoiatusega ja ähvardustega. Brezhnevi hoiaku põhjal oletatakse, et Moskva loodab Poolas olukorra stabiliseerimist ja Solidaarsuse tiibade kärpimist, mis võimaldab venelastel Poola okupeerimisest loobuda.

Brezhnevi mõõdukas seisukoht oli suures vastuolus Tshehhoslovakkia kommunistliku partei peasekretäri Gustav Husaki varem peetud kõnega, mis sisaldas ähvardusi nii Poola tööliste kui ka Poola kommunistliku valitsuse arvel.

Gustav Husak leidis, et iseseisva ametiühingu Solidaarsuse loomist Poolas võib võrrelda Ungari ülestõusuga 1956. aastal ja Tshehhoslovakkias arenenud süsteemi liberaliseerimise protsessiga 1968.

Husak ähvardas, et kommunistlike riikide blokk kaitseb oma huvisid ja oma rahva sotsialistlikke saavutusi. Husaki sõnad Poola kommunistliku partei juhtkonna arvel olid erakordselt teravad, kuna ta mainis, et Poola juhid olid juba kaks kuud tagasi sunnitud tunnistama, et Poola läheb vastu anarhiale kui nad pole suutnud seni ajani oma majas korda luua.

Mõned läänemaade poliitilised vaatlejad Poolas on arvamisel, et Solidaarsuse agressiivsete juhtide väljaliitmisega juhtkonnast on töölised muutunud oma nõudmistes tagasihoidlikemaks ning kommunistlik partei ja valitsus on saanud jälle enda kätte initsiatiivi.

Tööliste hoiakut on tõenäoliselt mõjutanud ka Poolas toimuvad Varssavi Pakti riikide sõjalised manöövrid, kuna nende manöövrite varjus tuuakse Poolasse pidevalt juurde N. Liidu ja ta satelliitriikide väeosi ja varustust, mis on tegelikult ettevalmistuseks kiireks okupatsiooniks kui Kremlis vastav otsus tehakse.

Arvatakse, et venelastele on kainestavalt mõjunud Ühendriikide välisministri Haigi ja kaitseminister Weinbergeri teravad hoiatused.

Weinberger mainis, et NATO riigid võtavad Poola okupeerimise puhul N. Liidu vastu tarvitusele ühiseid kontsentreeritud poliitilisi, majanduslikke ja diplomaatilisi aktsioone.

N. Liidu vastu sihitud sammudega on lubanud ühineda ka Jaapan kui Moskva peaks riskima sissetungiga Poolasse.

Stokholmi Eesti Naiskoori esinaine Koidula Krooni annab õnnitlusliili Eesti Kultuuri Koondise tänavusele laureaadile pianist Hilma Nerep-Mossinile, kes oli koori juhiks selle asutamisel.

Foto: Trummer

Pinevus Poolas väheneb

Ühendriikide välisministeerium jääb umbusklikuks

VARSSAVI — Pinevus Poolas vähenes tunduvalt kui N. Liidu partei peasekretär Brezhnev Prahas deklareeris, et Poola kommunistlik partei on arvatavasti ise võimeline Poola sisepoliitilist kriisi ära lahendama. Pinevuse vähendamisel aitas kaasa ka Moskva deklaratsioon, et Varssavi Pakti riikide sõjajõudude manöövrid Poola territooriumil on oma eesmärgi täitnud ja need on viidud lõpule.

Poola kommunistlikku parteid esindas Prahas toimunud Tshehhoslovakkia kommunistliku partei kongressil Stefan Olszowski, kes oma kõnes mainis, et

Poola kommunistlikul parteil on küllalt jõudu ja tahet, et lahendada Poola praegust sotsiaalset ja majanduslikku kriisi.

Tööliste iseseisva ametiühingu Solidaarsuse juht Lech Walesa manitses töölisi järjekordselt oma nõudmistes tagasihoidlikkusele ja mõõdukusele. Ta toonitas ka uuesti, et tema arvamise kohaselt ei tungi N. Liidu väed Poolasse ning et poola töölised peavad saavutama kokkuleppe valitsusega majanduselu kindlatele roobastele viimiseks ja ebaõigluse kaotamiseks.

Ühendriikide välisministeerium vaatab ikka veel kahtleva pilguga Poola sündmustele

ning välispoliitilised eksperdid ei usu, et kriis oleks täielikult möödunud.

Venelastel on Poola territooriumil alaliselt veel 20.000 sõdurit, keda täiendavad Poola piiril asuvates baasides asuvad punaarmee osad.

Vancouveri eestlaskond arutab ESTO küsimust

VANCOUVER — Vancouveris tuleb eeloleval reedel, 10. aprillil kokku suurem eestlaste koosolek, et teha oma otsust järgmiste Ülemaailmsete Eesti Päevade küsimuses. Koosolekul annab 17-liikmeline varem valitud komisjon ülevaate pidustuste korraldamise võimalustest Vancouveris, mille järele on oodata lõpliku otsuse tegemist 1984. aasta Ülemaailmsete Eesti Päevade viimiseks Vancouveri.

Võitlustegevus Liibanonis laieneb

BEIRUT — Võitlustegevus Liibanonis rahu säilitamise eesmärgil viibivate Süüria ja Liibanoni kristlaste sõjajõudude vahel on viimaste päevade kestel tunduvalt laienenud. Kokkupõrked on nõudnud juba ligemale 200 surmaohvrit ja mitusada haavatut ning Süüria ja Liibanoni võimude vahel toimunud läbirääkimised vaherahu saavutamiseks ei ole andnud loodetud tulemusi. Süüria pommirünnakute tulemusena on Zahles täielikult hävitatud Punase Risti haigla, mille personal on põgenenud Beiruti.

Meelitused ja ähvardused

Ida-Euroopas arvestatakse Poola õppetundi

PRAHA — Arvestades Poola kogemusi on Ida-Euroopas asuvad teised N. Liidu satelliitriigid hakanud töölistega suhtlemisel kasutama meelituste-ähvarduste taktikat. Tshehhoslovakkia, Rumeenia ja Jugoslaavia kommunistlikud rezhiimid hoiatavad töölisi poola tööliste eeskujule järgnemast, kuid samal ajal antakse suuri lubadusi tööliste olukorra ja palkade parandamiseks.

Tshehhoslovakkia kommunistliku partei peasekretär Gustav Husak toonitas, et kommunistlik partei peab täielikult kontrollima ametiühinguid, kuna see kuulub kindlalt ja lahutamatult kommunistliku süsteemi juurde.

Samal ajal andis Husak aga lubaduse töönädala lühendamiseks, töötamistingimuste parandamiseks ja tarbekaupade soetamiseks.

Bukarestis pööras partei diktaator Ceausescu erilise üleskutsega töölisjuhtide poole, mainides, et nad peavad jääma partei alluvusesse. Ceausescu kinnitas, et töölised peavad oma probleeme esitama ametiühingutes tegutsevate parteiliikmete kaudu.

Ta lisas täiendavalt, et partei tahab teha kõik võimaliku tööliste töötingimuste parandamiseks ja töönädala lühendamiseks.

Venelased valmis Läänemere ranniku okupeerimiseks

VARSSAVI — Poolas praegu toimuvate N. Liidu ja ta satelliitriikide sõjalise manöövrite jälgijad mainivad, et käimasoleva sõjamängu üheks suuremaks eesmärgiks on rannapiirkondade sulgemine ja Poola Läänemere sadamate vallutamine. Arvatakse, et nende operatsioonidega taotletakse okupeerimise läbiviimise ajal poolakate põgenemise takistamist mere kaudu Rootsi ja Bornholmi saarele.

Ida-Saksamaa ajakirjanduses kinnitatakse, et Varssavi Pakti riikide sõjajõud on võimelised teostama kõiki operatsioone, mis on vajalikud kommunismi kaitsmiseks.

Haigilt nõutakse Palestiina küsimuse lahendamist

AMMAN — Kesk-Idas ringsõidul viibiva Ühendriikide välisministri Alexander Haigi plaanid Kesk-Idas tugeva antikommunistliku ja N. Liidu vastase rinde moodustamiseks said suure tagasilöögi osaliseks kui Jordaania kuningas Hussein Haigile kinnitas, et praeguste segaduste ja ebastabiilsuse tekitamisel Kesk-Idas on süüdi Iisrael. Haigil oli pikem nõupidamine ka Saudi Araabia juhtidega, kes samuti toonitasid, et Ühenriigid peavad Iisraelile survet avaldama Palestiina küsimuse lahendamiseks kui nad tahavad Kesk-Idas stabiilset olukorda saavutada.

Kandidaatide ülesseadmise tähtaega pikendati

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas uue koosseisu valimiseks kandidaatide ülesseadmise tähtaeg lõppes 6. aprillil. Kuna selleks tähtajaks vajalikul määral kandidaate üles ei seatud, otsustas EKN-u juhatus Valimiste Peakomiteelt paluda kandidaatide ülesseadmise aja pikendust kuni 27. aprillini. Valimiste Peakomitee pidi otsuse tegemiseks kokku tulema eeloleval esmaspäeval, 13. aprillil. EKN-u valitud liikmete koosseis on 45 isikut ja valimiste teostamiseks tuleb üles seada vähemalt 50 kandidaati. 6. aprilliks oli üles seatud alla 40-ne kandidaadi, mistõttu ülesseadmise tähtaega tuleb paratamatult pikendada.

Kuhu kadusid spionaazhipaberid?

OTTAWA — Kanadas on kummalisel kombel kaduma läinud need tähtsad dokumendid ja paberid, mis käsitasid N. Liidu spioonide tegevust Kanadas 1940-nendate aastate kestel. Dokumente hoiti Riigiarhiivis ja nende hulka kuulusid muu hulgas endise peaministri Mackenzie Kingi päevaraamatu need osad, mis käsitasid Gouzenko afääri, samuti on kadunud need paberid, mis valgustasid tolleaegse valitsuse tegevust. Konservatiivide partei liige Allan Lawrence päris parlamendis valitsuselt nende paberite ja dokumentide kadumise kohta aru. Talle vastas peaminister Trudeau, kes mainis et dokumentide kadumise loo selgitamine ei ole seni andnud tulemusi.

Gromõko ei taha rääkida Poola probleemidest

BONN — Lääne-Saksamaa poliitilistest ringkondadest mainitakse, et venelased keeldusid Bonni välisministri Hans-Dietrich Genscheri äsjase külaskäigu ajal Moskvasse käsitamast Poola probleeme. Sakslased kavatsesid küsimuse üles tõsta, kuid kui nad märkasid, et venelased katsusid kiirelt Poola küsimusest mööda libiseda kui see esile kippus kerkima, siis loobus Genscher ebameeldiva küsimusega välisminister Gromõkole ja teistele välisministeeriumi juhtivatele meestele surve avaldamisest.

Eesti Pensionäride Klubi Torontos

LOTERII

pühap., 26. aprillil kell 12 p.
Eesti Maja suures saalis

Einelaud ★ Käsitööde müügilaud

KÕIK TERETULNUD!

ASUT. 1951 TORONTOS

Eesti Rahvusteater Kanadas

laup., 2. mail — 2 etendust — kell 3 p.l. ja kell 7.30 õ.
St. Lawrence Centre, Town Hall'is

Eesti näitekirjanduse 110. a. alguse tähistamiseks

LYDIA KOIDULA

SÄÄRANE MULK

maljamäng 3. vaatuses

Lavastus — RUDOLF LIPP
Kujundus — TIINA LIPP

Kaastegevad: RIINA REINIK, RITA ILISSON-SUI, KRISTIINA WALTER, JAAN LENTS, AUGUST TOMBAND, HEINO WELLNER, ja RUDOLF LIPP

★ ★ ★

Samas toimub Eesti Etnograafilise Ringi poolt korraldatud

NÄITUS

Pääsmed eelmüügil: E. Abistamiskomitees, Eesti Majas, tel. 461-1344; POKO's 767 Mt. Pleasant Rd., tel. 488-2078; Elsa Vellner, 27 Lawnview Dr. Willowdale, tel. 223-6927; St. Lawrence Centre Town Hall'i kassas, 27 Front St. E. tel. 366-1656 ja kohapeal enne etenduse algust

AINO KURG **TIINA KIIK**

stuudiote

ÕPILASÕHTU

Kavas: klaver ja akordion

Laupäeval, 25. aprillil 1981. a. kell 3.30 p.l.
Royal Concervatory of Music, Recital Hall,
273 Bloor St. West

Pääsmed $2.00, õpilased tasuta

OOTAME KÕIKI SÕJAKOOLI JA LENNUKOOLI LÕPETANUID KOOS KÜLALISTEGA

E. V. Sõjakooli aastapäeva koosviibimisele

25. aprillil 1981 kell 19.00 Tartu College'i Saalis

Esinevad Valve Tali ja Olaf Kopvillem

Külmlaud ★ Joogid ★ Tants ★ Baar

Pääse $25.00 isikult

Eelregistreerimine Elmar Silm, 30 Torbolton Dr., Apt. 8, Rexdale, Ont. M9W 3Y2, tel. 741-7994
Registreerida ja osavõtumaks tasuda hiljemaks 15. aprilliks k.a.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—, kiripostiga aastas $61.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $17.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $42.—, poolaastas $23.— ja veerandaastas $12.—. Kiripostiga USA-s: aastas $67.—, poolaastas $35.50 ja veerandaastas $18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $76.—, poolaastas $38.— ja veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

Nii algas eestlaste elu Kanadas ... Kinna perekonna elumaja koos kõrvahoonetega Eckvilles, Albertas, enne Esimest maailmasõda. Selles majas toimusid ka esimesed eestlaste nõupidamised Kanadas.

Kommentaarid

Ühendriikide välisminister Alexander Haigi elu ei ole kerge. Tema tugev ja kindel karakter ning kompromissitu hoiak N. Liidu ja teiste kommunistlikkude riikide suhtes ei ole tekitanud talle vihaseid vaenlasi mitte ainult raudeesriide taga vaid ka Euroopa liitlaste hulgas ja isegi kodupinnal. Seda võisime näha juba Haigi usutlemise ajal senati väliskomisjonis, kus mõnedel liberaalsetel demokraatlikel senaatoritel ei õnnestunud teda oma rezhii järele suunata ja väljakujunenud tavade ja standardi järele Watergate'i afääri hakata laiendama.

Alexander Haigil on kahtlemata üks eriti suur „viga" — ta ei oska ennast diplomaatiliselt väljendada ning satub oma sirgejoonelise jutuga, mida pahatihti ka tema ründamiseks valesti tõlgendatakse ja seletatakse, ajakirjanduse ja oma vastaste atakkide all. Sama lugu juhtus ka sel kriitilisel momendil kui president Reagan mõrvari kuulist tabatuna haiglasse viidi ja asepresident George Bush Texases viibis. Lühikeseks ajaks tekkis võimutühjus, mis oleks võinud Ühendriikidele ja kogu maailmale saatuslikuks kujuneda kui Kreml oleks otsustanud selle oma huvides ära kasutada. Sel momendil Washingtonis viibiv Alexander Haig otsustas kiirelt selle tühemiku täita ning deklareeris Valges Majas, et olukord on tema kontrolli all. Haig ei teinud endale kahjuks enne täpselt selgeks võimu ülekandmise järjekorda presidendi rivist välja langemisel. Ta mainis, et kui president oma ülesandeid täita ei saa või ei suuda, siis on tema esimeseks järglaseks asepresident ja kui see millegi pärast rivist välja langeb, siis asendab teda välisminister. Tegelikult järgneb asepresidendile Ühendriikide põhiseaduse järele esindajatekoja esimees ja mitte välisminister.

Ajakirjandusele ja Haigi vastastele oli see muidugi heaks juhuseks välisministri kritiseerimiseks. Kriitika alla ei langenud mitte ainult tema sisuline eksitus presidendi võimu ülekandmisel ohuolukorras, vaid halb atestatsioon anti ka tema esinemisele kui ta Valges Majas tegi teatavaks, et olukord on tema kontrolli all. Lehed kirjutavad, et Haig oli erakorraliselt närviline, ta hääl ja käed värisesid ja tal olid suure emotsionaalsuse tulemusena higipisarad otsa ees. Sellega tahetakse ilmselt ütelda, et Haig ei kõlba vastutavale kohale ning tema asemele tuleks rakendada mõni teine mees.

Kahtlemata on Haigil vigu — kuid kellel neid ei ole? Ta suurem probleem seisab selles, et ta ei ole kaugeltki meelepärane nendele välispoliitika „ekspertidele" ja kommentaatoritele, kes tahavad tema asemel näha edasi-tagasi kõikuvat detentemeest, kellega venelastel on hea mängida. Kui Haig kõlbas NATO sõjajõudude ülemjuhatajaks ja täitis kiiduväärsete tulemustega selle vastutusrikka positsiooni, siis peaks ta oma võimetelt kõlbama ka Ühendriikide välisministriks. Kui talle heidetakse ette tabadiplomaatilist käitumist, siis praeguses olukorras on tema järsk käitumine ja otsekohesed sõnad ainus „diplomaatia", millest Kremlis aru saadakse.

☆

Kas Ühendriikide presidenti on võimalik kaitsta poliitiliste fanaatikute ja hullumeelsete atentaadikatsete vastu? See probleem on kerkinud teravalt päevakorrale kui John W. Hinckley nimelisel 25-aastasel vaimsete häirete all kannataval noormehel õnnestus hiljuti Washingtoni tänaval umbes kümne jala kaugusele presidendile läheneda ja tulistada presidendile ja teda ümbritsevatele ihukaitsjatele ning saatjaskonnals kuus lasku. Need kuus lasku tabasid nelja inimest ning halvemal juhul oleksid mõjutanud kindlasti ajaloo käiku.

Ameeriklased, kes neile omaste traditsioonide kohaselt kujundavad oma presidendist mingisuguse ülenimese või pooljumala, on alati hädas olnud oma riigi esimese kodaniku elu kindlustamisega ja tema julgestamisega. Kogu probleem kerkis eriti teravalt päevakorrale pärast president Lincolni mõrvamist ja kolm kuud pärast seda moodustati 1865. aastal Sala-

(Järg lk. 3)

Põhiseadus ei liigu

Kanada põhiseaduse muutmise ja inglismaalt äratoomise küsimus muutub iga päevaga üha keerulisemaks ja komplitseeritumaks ning praeguste väljavaadete juures on väne võimalusi, et põhiseadus saabub Kanadasse 1. juuliks, mis on Kanada föderatsiooni loomispäevaks. Takistavaid asjaolusid on palju — konservatiivide partei kavakohane töötakistus föderaalparlamendis, Inglise valitsuse ja parlamendi kõhklev hoiak, küsimuse arutamine kõrgemates kohtutes ja provintside lubadus omapoolse ettepaneku esitamiseks põhiseaduse muutmiseks ja äratoomiseks. See on loonud olukorra, kus põhiseaduse kriisi kiireks lahendamiseks puuduvad reaalsed väljavaated.

Neid takistusi tõstis esile ka peaminister Trudeau möödunud nädalavahetusel New Yorgis kohalikule ajalehele „New York Timesile" antud jutuajamisel. Peaminister Trudeau oli eriti mures, et Briti parlament ei taha põhiseaduse küsimuses enne oma otsust teha kui Kanada ülemkohus on vaielusaluse küsimuse kohta esitanud oma seisukoha ja andnud oma otsuse. Trudeau naeruvääristas seda seisukohta ja väitis, et sellise hoiaku põhjal ei saaks parlament enne oma otsust teha kui kohus selleks loa annab.

Põhiseaduse küsimus Kanada kohtutes on tekitanud kanadalaste hulgas väga segase mulje, kuna provintside apellatsioonikohtud ei ole põhiseaduse küsimuses kaugeltki üksmeelsed. Möödunud kuul võttis Manitoba provintsi Ülemkohus häälte vahekorraga 3:2 vastu seisukoha, et föderaalvalitsus ei vaja põhiseaduse muutmiseks ja äratoomiseks provintside nõusolekut, kuid Newfoundlandi apellatsioonikohus asus äsja hoopis vastupidisele seisukohale, deklareerides, et põhiseaduse muutmiseks on provintside nõusolek hädavajalik. Kellel on õigus? Küsimus tuleb peatselt arutusele ka Quebeci apellatsioonikohtus kuid kohtuvõimu lõpliku ja kaaluva seisukoha põhiseaduse küsimuses peaks andma Kanada Ülemkohus 28. aprillil algaval istungil.

Kanada kümnest provintsist on asunud föderaalvalitsust põhiseaduse äratoomiseks toetama ainult kaks provintsi — Ontario ja New Brunswick, kuna ülejäänud 8 provintsi on asunud keskvalitsusega opositsiooni, kinnitades, et ilma nende nõusolekuta ei ole keskvalitsusel mingit õigust põhiseaduse muutmiseks ja Kanadasse toomiseks. Oma väite allakriipsutamiseks ja föderaalvalitsusele alternatiivi pakkumiseks lubavad protesteerivad provintsid esitada 16. aprillil Ottawas kokkutuleval konverentsil omapoolse seisukoha põhiseaduse küsimuse lahendamiseks. Föderaalvalitsus ja peaminister Trudeau vaatavad sellele lubadusele väga skeptiliselt, kuna sellise üksmeelse seisukoha formuleerimiseks peaks provintside senises isemeelses ja omapoole kiskuvas hoiakus juhtuma suur muudatus ja ime — provintsid on juba 54 aastat katsunud sellist ühist seisukohta saavutada kuid see pole kunagi õnnestunud.

Provintside enamuse seisukohta on seni energiliselt toetanud Ottawas opositsioonis olev konvervatiivide partei Joe Clarki juhtimisel. Konservatiivid on kasutanud parlamendis obstruktsioonitaktikat, takistades pikkade sõnavõttudega ja tiraadidega parlamendi tööd ja põhiseaduse küsimuse otsustavasse faasi viimist. Peaminister Trudeau asub seisukohal, et põhiseaduse kriisi lahendamine on puhtal kujul poliitiline küsimus ja see tuleks täielikult lahus hoida kohtuvõimust — seega peaks parlament tegema siin kiirelt oma otsuse ja vastu võtma resolutsiooni, arvestamata Ülemkohtu seisukohaga ja otsusega.

Kaheksa föderaalvalitsusega vastuolu olev provintsi esindaja Manitoba peaminister Sterling Lyon mainib, et provintsid on omavahel põhiseaduse äratoomise ja muutmise osas juba põhimõtteliselt kokkuleppe saavutanud ja peaministrid tulevad 16. aprillil Ottawasse kokku sellele lõpliku pitseri peale panemiseks. Mineviku kogemused näitavad, et sellise kokkuleppe saavutamiseks on vähe eeldusi ja föderaalvalitsus ei pane ka nüüd sellele suuri lootusi. Ja nii komistab Kanada põhiseaduse kriis päev-päeva järele ühe takistuse otsast teise ning lahendus näib praeguste väljavaadete juures olevat veel kaugel mägede taga.

K.A.

President Reagani populaarsus suureneb

Rahvas hindab presidendi mehist käitumist atendaadipäeval — Reagan analüüsib Washingtoni välispoliitikat

WASHINGTON („Vaba Eestlase" kirjasaatjalt). — Nüüd kus Ühendriikide president Ronald Reagan on paranemas mõrvakatsel saadud kuulihaavast, võib küsida, kas tema ja koos temaga USA praegune valitsus on sellest ootamatust episoodist kuidagiviisi nõrgenenud ja saanud poliitilisi kahjustusi? Vastus sellele küsimusele on, et just vastupidi — kõigi tundemärkide kohaselt väljus Reagan nendest sündmustest eriti sisepoliitiliselt tugevamana kui kunagi enne. Üheltpoolt on selle põhjuseks loomulik sümpaatiapuhang presidendi suhtes, mis spontaanselt kerkis üle terve riigi ja rahva. Presidendi poolt ette pandud programmidele on nüüd raskem vastu olla, kui varemini. Teiseltpoolt näitas Ronald Reagan oma mehise ja huumoririkka käitumisega atentaadipäeval, et tegu on päris kõvast puust inimesega, kes vaatamata oma juba 70 eluaastale on heas vormis, heade närvidega ja nii nagu arstid haiglas ütlesid — üllatavalt tugeva füüsilise konstitutsiooniga.

Isegi üks Reagani poliitika tugevamaid vastaseid poliitiliste kommentaatorite hulgas, tuntud liberaalne ajakirjanik Mary McGrory, krjutas päev pärast seda sündmust pealinna lehes „Washington Star", et Ühendriikide eesotsas ei ole John F. Kennedy ajast saadik olnud nii enesekindlat, teguvõimast ja optimistlikku presidenti ja valitsust kui praegu.

Teine pealinna suurajaleht „Washington Post" avaldas just päev enne mõrvakatset pikema intervjuu president Reaganiga, milles käsitleti olulisi sise- ja välispoliitilisi küsimusi.

Kuna nii president kui tema lähemad nõuandjad on ütelnud, et vaatamata Reagani ajutisele haiglasviibimisele jätkatakse energiliselt sissevõetud suundade ja kavade arendamist riigi juhtimisel, siis andkem alljärgnevalt kokkuvõtlik ülevaade, mida Reagan vajalikuks pidas teda intervjueerivatele ajakirjanikele vastata ja toonitada.

Välispoliitiliste küsimuste osas kerkis muidugi üles Washingtoni vahekord Moskvaga. Küsimusele, kas Moskva on andnud märku, et seal suhtutakse nüüd leplikumalt tülialustesse küsimustesse, vastas Reagan järgmiselt:

„Ma sain härra Brezhnevilt üheksaküljelise kirja. Nad soovivad rääkida kõikidest nendest asjadest. Mina olen teinud neile selgeks et minu arvates sellised kõnelused, kui need peaksid teoks saama, ei tohiks piirduda mitte ainult relvastuse vähendamisega või sõjajõudude tegevusega Euroopas.

Minu arvates peaks kõneluste teemaks olema kogu Nõukogude Liidu imperialism ja nende ekspansioon.

Kas nad mõtlevad seda jätkata — kui mitte just alustades, siis ära kasutades mõtete lahkuminekuid ja tülikoldeid? Kas nad kavatsevad jätkata massiivset relvastuse ülesehitamist, mis on kõige suurem mida ükski riik eales on terves maailmas kunagi teinud? Või on nad nõus maha istuma ja rääkima sellest, kuidas me saame lahkarvamusi elimineerida, vähendada strateegilisest relvastusest tulenevat ohtu, respekteerida nende maades asuvate rahvaste õigust enesemääramisele, ja nii edasi. Ja me oleme valmis nendega kõnelema. Riigisekretär (Haig) on saanud kokku nende saadikuga (Dobrõnin), me ei löö ust nende nina all kinni. Kuid me lihtsalt suhtume nendesse realistlikult."

Puudutades ikka veel teravat ja pingelist olukorda Poolas, ütles president Reagan, et Ühendriigid on valmis Poolale andma majanduslikku abi, kaasaarvatud teravilja, ainult siis, kui Nõukogude Liit Poolasse sisse ei tungi, või kui Poola valitsus ise ei hakka ametiühingut „Solidaarsus" kimbutama.

Poola rahva poolt võidetud vabaduste uuesti kitsendamine, leiaks see siis aset kas seesmiselt või Nõukogude Liidu poolt, mõjutaks tugevalt kõiki vahekordi, see on väga tõsine küsimus, ütles Reagan. Samuti mainis ta, et praeguse Poola kriisi ajal ei ole kavas lõpetada president Carteri poolt kehtestatud kitsendusi teravilja müügiks Nõukogude Liidule, kuna embargo lõpetamisest võidakse Moskvas teha valejäreldusi.

Mis puutub Ühendriikide riigikaitsesse, siis toonitas Reagan, et tema valitsus on juba astunud samme kaitsevõime tõhustamiseks, kusjuures eesmärgiks on taastada USA ohutuse marginaal. Nn. „ohutuse marginaal", mis on kujunenud sageli kasutatavaks võtmesõnaks, tähendab et Ühendriikide sõjaline võimsus peab igasuguste üllatuste ärahoidmiseks olema tugevam Nõukogude Liidu relvajõudude võimsusest.

President Reagan väitis, et propagandat selle abi vastu, mida Ühendriigid annavad Salvadorile, juhitakse ilmselt kuskilt keskusest süstemaatiliselt.

Ta ütles, et Salvadori praeguse mõõduka valitsuse toetamist jätkatakse ja ta nimetas Salvadori valitsuse vastu võitlevaid geriljasid terroristideks, kes saavad abi väljastpoolt.

Tegemist on revolutsiooni eksporteerimisega Kesk-Ameerikasse, mida ei saa lubada. Revolutsionääride taga seisavad Kuuba ja Nõukogude Liit, ütles presfident.

Mis puutub olukorda Lõuna-Aafrikas, siis pooldab Reagan paremate suhete arendamist Lõuna-Aafrika Vabariigiga. See aga ei tähenda, et sealse valitsuse poolt rakendatavat aparheidi poliitikat Washingtonis heaks kiidetakse. Lõuna-Aafrika Vabariigi protektoraadi all seisva Namibia küsimuse lahendamist tuleb taotleda rahulikul teel, ütles Reagan. Seal tuleb läbi viia demokraatlikud valimised, nii nagu seda tehti Zimbabwes (endises Rodeesias). Enne valimiste läbiviimist tuleb aga kokku leppida uue Namiibia riigi põhiseaduses, milline peaks garanteerima kõigi selle maa elanike õigused.

Reagan avaldas kahetsust, et USA Kongressi poolt paari aasta eest vastuvõetud seadusega on valitsuse tegevusvabadus Angoola suhtes takistatud. Praegune olukord Angoolas ei ole sobiv, sest seal domineerivad kuubalased.

Angoola peaks saama oma saatust ise määrata ilma väljaspoolsete jõudude kohalolekuta.

Angoola praeguse valitsuse vastasel, Savimbi poolt juhitud liikumisel, milline kontrollib ligemale poolt Angoola territooriumist, on oma osa ütelda Angoola saatuse kujunemisel.

Sisepoliitiliste probleemide osas pidas president Reagan tähtsaks inflatsiooni vähendamist. Inflatsiooni põhjuseks oli valitsuse poliitika, nentis Reagan. See pole nagu ilmastik, mille suhtes meil endal ei ole kaasa rääkida. Meie võimuses on inflatsioonist lahti saada. Nüüd tema valitsuse poolt ette pandud programmid taotlevadki eelkõige seda eesmärki.

Võidelda tuleb ka uimastusainete leviku vastu, ütles president, kaasa arvatud süütumaks peetud marihuaana. Selleks kavandatakse uusi programme. Üldiselt ütles president, et ta on seni väga rahul oma valitsuse saavutustega igal alal.

Laev Tallinnast hilineb

Jää takistab Soome lahel laevaliiklust

HELSINGI — Tallinna-laeval sõitnud 381 reisijat pidid märtsi teisel poolel ühel öösel vastu laupäeva ootama viis tundi maale pääsu. Laev oli nii palju hilinenud, et sellele ei olnud vastas ei tolliametnikku ega politseinikku. Reisijad pidid ööbima laeval, kus oli ainult 200 magamiskohta.

Maria Jermolova-nimeline laev pidi Helsingisse jõudma kell 11 öösel, aga see saabus raskete jääolude tõttu alles kell 1.30 öösel Reisijate ägedate nõudmiste tulemusena korraldati maalelaskmise kontroll kell 4 hommikul.

Reisijad äratas teiste hulgas ka ülemlinnapea Raimo Ilaskivi, kes andis asja üle politseile.

Laevaliini korraldaval Saimaa Lines'il on kokkulepe politsei ja tolliga, et kui laev on hilinenud, siis selle reisijate kontroll võidakse sooritada alles kell 7 hommikul.

Sama laev on sageli hilinenud, kuna selle liikumine jääoludes on aeglasem, kui sel marsruudil alaliselt ühendust pidaval Georg Ots'al. Tavaliselt Helsingi politsei tööaeg sadamas lõpeb kesköödga; kuigi tolliametnike tegevus peaks toimuma kogu ööpäeva kestel, pole erikokkulepet öiseks kontrolliks.

Kadar hoiatab ungarlasi

BUDAPEST — Ungari kommunistliku partei juhataja Janos Kadar on hoiatanud ungarlasi, et nad mitte ei alustaks avalikku opositsiooni valitsuse poliitikale.

Mitte-kommunistlike rühmade katusorganisatsiooni, Rahva Isamaalik Rinne, kongressil peetud kõnes Kadar ütles, et Poola kriisi ja külm rahvusvaheline õhkkond on lisanud pinget ka Ungaris ja et mõned isikud on alustanud Ungari praeguse olukorra arvustamisega.

Need inimesed olevat aktiviseerunud viimasel ajal, kuigi need on veelgi eraldunud grupid. Kadar ütles: „Aga ma pean ütlema, et me ei salli väiksematki rünnakut meie saavutuste vastu!"

Lääneriikide diplomaadid arvavad, et Kadar osutas väiksele intellektuaalide rühmale, kes on teinud valitsusele meelehärma uurimusega Ungari vaesusest.

Kadar rõhutas, et Ungari ei kiida heaks põhiseaduse vastast tegevust ja et Ungaris oleks õige hakata rääkima oma probleemidest avalikult.

Aidake kaasa

„VABA EESTLASE"

levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

VALVEARST NÄDALALÕPUL

11. ja 12. apr.
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

17., 18. ja 19. aprillil
dr. R. Vanaselja, tel. 921-7777

H. KIRIK
Insuranee Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

jane Teenistus (Secret Service) presidendi elu kaitsmiseks. Kuid elu on näidanud, et julgeoleku agendid vaatamata oma suurele ja põhjalikule ettevalmistusele ei ole võimelised presidendi elu saja protsendiliselt kaitsma ja atentaadi üritajatel on mitmel juhul õnnestunud oma ohvrite lähikonda pääseda.

Pärast äsja toimunud president Reagani elu kallale kippumist on kriitikud tõstnud presidendi julgeoleku kindlustamise arvustamisel üles terve rea küsimusi: Miks ei olnud presidendi auto paigutatud lähemale hotelli uksele? Miks oli tulistamises süüdistatud revolvrimees John Hinckley lubatud minna sellele alale, kus võisid viibida ainult televisiooni operaatorid ja tehnikud? Miks presidendi vahetus ümbruses viibis nii vähe julgeoleku agente? Miks kohal olevad politseinikud jälgisid presidenti, selle asemel et pühendada oma tähelepanu ümbruses olevatele inimestele? — Neid küsimusi on veel palju ja neile kõigile püüavad nüüd vastuseid anda vastavad Kongressi komisjonid ja Secret Service'i oma uurimisosakond .

Kahtlemata suudavad need komisjonid vastuseid anda osale küsimustele kuid mitte kõigile, nagu seda konstateeriti ka presidentide Lincolni ja Kennedy mõrvamiste puhul. Kuid saadud vastused ei suuda kõrvaldada fakti, et Secret Servicele usaldatud kohustused presidentide, nende perekonnaliikmete, asepresidendi ja kõrgete väliskülaliste kaitsmiseks on alati seotud suurte raskustega ning on sageli kujunenud tänamatuks ülesandeks. Arvestades suurt vastutuse koormat ja suuri füüsilisi võimeid nõudvaid eeldusi, valitakse Secret Service koosseisu noored kiire otsustamsvõimega ja tugevad mehed. Neile antakse ühes Washingtoni eeslinnas asuvas treeninglaagris eritreening, mille kestel lavastatakse isegi kallaletunge presidendile ja vaadatakse, kuidas väljavalitud agendid antud olukordades reageerivad.

Secret Service kasutuses on nende inimeste nimestik, kes liiguvad vabalt ringi, kuid kes võivad teatud olukordades kujuneda väga ohtlikeks ning sooritada atentaadikatseid juhtivatele isikutele. FBI arvates hõlmab ohtlike kahtlusaluste nimestik umbes 300—400 isikut, kuid nendele lisaks leidub veel umbes 25.000 „kergemakaalulist" kahtlusalust, kes on minevikus hakkama saanud vägivallategudega ja võivad seetõttu osutuda ohtlikeks.

Kuid need nimestikud ei ole kunagi täpsed. Näiteks sama John Hinckley tabati möödunud oktoobris Nashvilles kolme püstoliga taskus kui endine president Carter viibis linnas. Hinckley viibis mõni aeg ülekuulamisel kuid lasti siis lahti ning tema nime ei kantud kunagi kahtlusaluste nimekirja.

Lõpuks ei saa unustada — ameeriklaste käsutuses on miljoneid käsirelvi ja igaüks võib neid vabalt osta ja nendest oma tahtmise järele kuule välja tulistada. Ja ameerika president ei ole mõni raudeesriidetagune punane diktaator, kes hoiab rahvast eemale ja liigub ainult oma kannupoiste kitsas ringis. President on rahva poolt valitud isik ning ta ei taha kunagi kaotada kontakti rahvaga, mille tulemusena ta on sageli kurjategijatele kättesaadavaks märklauks.

AMI

Erigruppide toetus põhiseaduse muutmiseks

Peaminister Trudeau võttis Ottawas vastu mitmekultuuriliste ühingute esindajad

OTTAWA — Kanada peaminister Pierre Trudeau võttis 25. märtsil Ottawas vastu 17-ne Kanada mitmekultuurilise ühingu esindajad, kes esindasid kogusummas ligemale 2,5 miljonit kanadalast. Need esindajad andsid sellega vormiliselt oma kinnituse Kanada põhiseadusesse võetud inimõiguste ja vabaduste printsiipidele. Eesti, Läti ja Leedu rahvusgruppe esindasid Balti Liidu esimees T. Kronbergs ja sama liidu Ottawa esindaja dr. E. Parups.

Suuremateks Ottawas esindatud erigruppideks olid mustade koalitsioon — 325.000, itaallased — 1 miljon, poolakad — 400.000, hindud — 250.000, baltlased — 100.000, kreeklased — 85.000, soomlased 75.000 ja korealased — 50.000 inimest. Teised esindatud grupid olid väiksemad.

Peaminister Trudeau pidas kokkutulnud etniliste gruppide esindajatele kõne ja tänas neid nende toetuse eest põhiseadusesse võetud inimõiguste printsiipidele.

Ta kinnitas, et kultuurilised erigrupid aitasid palju kaasa nende printsiipide muutmisele ja täiendamisele, mis oli kasuks uuele põhiseadusele.

Iseloomustades põhiseaduses kinninaelutatud inimõiguste printsiipe kinnitas peaminister, et need on kanada rahva õigused, mida tulevikus on võimalik veelgi täiendada.

Trudeau kriipsutas eriti alla Kanada ühtsuse ja tervikluse printsiipi, mis ületab provintside piirid.

Tá ütles, et põhiseaduse muutmine ja äratoomine Inglismaalt on jõudnud otsustavasse faasi ning paljud kasutavad mitmesuguseid võtteid selle viimase sammu takistamiseks. Kuid peaminister oli optimistlik ja ütles, et need võtted ei õnnestu.

Märtsi keskel toimus menukas virulaste koosviibmine Tartu College'i ruumis, mille korraldajaks oli moodustatud toimkond. Pildil toimkonna liikmed, esireas vasakult Elna Libe ja Vaike Purga, seisavad A. Sepa, J. Laanes ja H. Valter. Foto: Vaba Eestlane

Balti Instituut ei toeta vabadusvõitlejaid

Kardeti, et vastav apell halvendab suhteid idaga

STOKHOLM (EPL) — Balti Instituudi peakoosolek 13. märtsil Muusikaakadeemia ruumides häältetas maha viie liikme (Arvo Horm, Andres Küng, Atis Lejins, Johannes Mihkelson ja Evald Uustalu) poolt esitatud ettepaneku apelliks Eestis suunitööle mõistetud kahe teadlase — Mart Nikluse ja Jüri Kuke — kaitseks. Apell esitatud vormis oli suunatud kogu teadusliku maailma ja humaansuse eest võitlevate organisatsioonide poole, et need liituksid Amnesty Internationali ja mitmesuguste läänemaailma teaduslike koondiste poolt esitatud nõudega, et N. Liit koheselt vabastaks kaks eesti teadlast ja lubaks neil emigreeruda Läände.

Küsimuse kohta peetud elavas vaidluses avaldati kartust, et apelli vastuvõtmine võiks rikkuda saavutatud idasuhteid.

Peakoosolek hääletas maha ka juhatusliikme Atis Lejinsi poolt esitatud resolutsiooni Instituudi idakontaktide piiramiseks ainult teaduslike ja akadeemiliste organisatsioonide nivoole, mis tähendanuks, et Instituudi ametlikud esindajad olnuks takistatud sidemeid pidamast teistlaadi organisatsioonidega Baltikumis tüübist nn. kultuurisidemete arendamise ühingud.

Resolutsioonikavandis oli keelatud ka Nõukogude kultuurinäituste seostamine Balti Instituudi läheneva 6-nda konverentsiga — seda eriti Eestis rangemaks muutunud poliitilise kliima taustal.

Nagu Balti Instituudi pressiinformatsioonist koosoleku kohta selgub, täiendati Instituudi koosseisu uute liikmetega umbes samal määral kui oli väljaastunuid. Juhatuse ettepanekul tulid sisse 21 uut liiget — enamuses rootslased, kelle hulgas oli ka Rootsi Akadeemia liige kirjanik Per Olov Sundman. Eestlastest valiti sisse Ingrid Idla, Enno Klaar, Helgi Loit, Thomas Niit, Virve Raag, Aho Rebas, Georg Jüri Seim ja Milvi Seim.

End. riigiantikvaari Ake Kromnowi juhtimisel toimunud koosolekul esitasid osa liikmeid teravat kriitikat eeskätt kontaktivõtmiste pärast kõrgemate võimuasutustega Eestis, Lätis ja Leedus. Eriti teravalt arvustasid seda tegevust juhatuseliige Atis Leijins, kes ühtlasi lahkus juhatusest, Arvo Horm, Eesti Teadusliku Seltsi sekretär Ants Anderson jt.

Nendest oli Arvo Horm aastakoosolekule esitanud kirjaliku avalduse, milles ta kinni naelutab mh., et Balti Instituudi tegevuses toimus pärast 1977-ndat aastat „suur ja otsustav muudatus":

„Balti Instituudi juhatus ja eriti selle kantselei ja kantseleiülem hakkasid ikka rohkem tegelema ja huvituma kultuurilise tegevusega ja sellega ühenduses oleva kontaktitegevusega Nõukogude Baltikumiga. See suund on iga aastaga tugevnenud ja lühidalt ning lihtsalt kokkuvõetult on see suund ja uus tegevusala viinud praeguse kriisini, killunemiseni ja väljaastumisteni Balti Instituudist. Selle kursimuudatuse esimeseks järelduseks näib olevat, et Balti Instituut on kaotanud huvi oma esialgse sihiasetuse vastu. Teaduslikke konverentse on jätkatud ja neid on peetud kõrgekvaliteedilisiks. Kuid BI on kaotanud huvi materjalide ja konverentsiettekannete väljaandmiseks viimastelt konverentsidelt. Viimased publikatsioonid pärinevad kolmandast konverentsist 1975.

Mitte midagi teaduslikku ei ole välja antud . . ."

Koosolekust võttis osa 58 liiget — liikmeid on Rootsis 144 ja välismaal 45. Hääletamised olid lahtised. Rahaline läbikäik oli 556 578 krooni, eelarve 748 000 krooni.

Vaatamata kriitikale ei toimunud peakoosolekul muudatusi juhtimises. Kritiseerinud juhatuse liige Atis Lejinsh keeldus tagasivalimisest.

Esimeheks valiti tagasi Gunnar Larsson, sekretäriks-kantseleiülemaks Imant Rebane.

Juhatusse kuuluvad veel Velta Ruke-Dravina, Juozas Lingis, Aleksander Loit, Elmar Nyman, Harri Olt, Leo Janis Brieditis, Ingemar Carlsson, Ivo Iliste, Hans Lepp, Hain Rebas, Juris Rozitis. Asemikud on Birged Hogård, Pavils Johansons, Lili Kaelas, Tarmo Oja, Helge Rinholm, Karl Tarkiainen, Valev Uibopuu ja Liina Waller.

Lembit Jänes valiti tagasi

Majandusklubi läheb vastu elavale tegevusaastale

Eesti Majandusklubi Kanadas peakoosolekul Torontos konstateeriti, et klubi on möödunud tegevusaastal edukalt töötanud ja valiti endine esimees Lembit Jänes uuesti esimeheks tagasi. Klubi tegevus on aastate jooksul võtnud kindlakujulise raamistiku ning juhatus kavatseb tööd senises vaimus ja ulatuses jatkata.

Peakoosolek toimus 31. märtsil Torontos Holiday Inn hotellis. Esimees L. Jänes andis ülevaate möödunud aasta tegevusest, mis on olnud võrdlemisi tegevusrohke. Klubi on korraldanud balli, suvepäevad, veinimaitsmise õhtuid, külaskäike ettevõtetesse jne.

Kassaaruande esitas laekur H. Later tasakaalus 6811 dollariga, kusjuures tegevuse ülejääk oli 102 dollarit.

Aruanded kinnitati üksmeelselt.

Tegevuskavas on suurema üritusena ball, mis toimub 24. aprillil Royal York hotelli Upper Canada ruumis. Pidu tõotab tulla hoogne, kuna selle eest tahab hoolitseda hea orkester ja meeleoluviiuldaja. Suvel on ette nähtud suvepäevad, 3. oktoobril sügisene koosviibimine Casa Loma lossis.

Peale selle on kavas korraldada omavahelisi koosviibimisi klubi tegevusest huvitatud isikute osavõtul, refraate ja eesti ettevõtete külastamisi.

Valimistel valiti tagasi senine esimees Lembit Jänes ning ametivanuse järele väljalangenud juhatuse liikmed Hugo Later ja Heino Kasak. Juhatusesse kuuluvad veel E. Hopp, N. Küttis, I. Martens, R. Solom ja V. Loit. Juhatusliikmete kandidaatideks valiti E. Tigane ja Ü. Niit, revisjonikomisjoni V. Raiend, U. Niit ja H. Toi.

Hillside Bakery and Delicatessen
2351 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2236
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen
Värsked saadused iga päev —
Kõik delikatessid saate meilt
Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
Esmasp. suletud.

Soome filme Toronto kinos

Toronto Science Centre'is esitatakse pidevalt mitmete maade filme. Märtsi lõpul algas uus seeria soome filmidest. Esitati „Jäniksen vuosi" (Jänese aasta), aprilli alul „Kirpinpolska" ja „Antti Puuhaara". Ees on veel „Täältä tullaan, elämä!" (Siit tullakse, elu!"), „Kahdeksan surmanluotia" (Kaheksa surmakuuli) ja Eino Leino elulugu kirjeldav „Runoilija ja muusa" (Luuletaja ja muusa)". Kõik filmiõhtud algavad kell 8 õhtul.

Kala- ja jahimeeste kevadpidu Eesti Majas

Toronto kala- ja jahimeestel on kujunenud traditsiooniks korraldada „Kalameeste kevadpidu" märtsikuus, millega tähistatakse seltsi talvisest tegevusest üleminekut suvisele hooajale.

Asja peetud peole oli arvukalt seltsi liikmeid ja nende sõpru Eesti Maja suurde saali kokku tulnud. Avasõna ütles seltsi esimees H. Riko. Eeskavalises osas esinesid „Positiivsed mehed", kes oma hästi ettevalmistatud eeskavaga ja kõlavate lauludega andsid erilist hoogu ja meeleoluküllust peoküalistele ning said teenitud suure aplausi osaliseks. Tantsuks mängis B. Ruhno ja V. Ramatu orkester, pakkudes sobivat ja head tantsumuusikat.

Neeme Järvi kontserdid Amsterdamis

Kolme aasta eest N. Liidust ärahüpanud vene dirigent Kirill Kondrashin, kes töötas Amsterdamis maailmakuulsa Concertbebouw orkestrijuhina, suri ootamatult südameataki tagajärjel. Tema asendajaks kutsuti New Yorgist Neeme Järvi, kes võttis üle Kondrashini kavad. 13., 18. ja 19. märtsil toimusid kontserdid Amsterdamis ja 14. märtsil Rotterdamis.

Kontserdid möödusid suure edu tähe all. Nii koor kui ka orkester avaldasid Neeme Järvile tugevat kiitust, publikust rääkimata. Ülimalt positiivsed olid ka hollandi ajalehtede arvustused.

Teise kontserdi kavva õnnestus Järvil paigutada Arvo Pärdi „Cantuse". Edasi toimusid kontserdid 21. märtsil Haagis, 22. märtsil Amsterdamis ja 23. märtsil Rotterdamis. Märtsi lõpul oli veel kolm kontserti Amsterdamis.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
—"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$38.—	$42.—
Poolaastas	$21.—	$23.—
Veerandaastas	$11.—	$12.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$61.—	$67.—
Poolaastas	$33.—	$35.50
Veerandaastas	$17.—	$18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $76.—, poolaastas $38.—, veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „...." ..... 19.... . Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

RAHVUSLIKKU VABADUSVÕITLEJAT

dr. JÜRI KUKK'e

sündinud 1940 Pärnus
surnud 26. märtsil 1981 Murmanski orjalaagris

mälestavad

TORONTO EESTI VÕITLEJATE ÜHINGU JUHATUS ja LIIKMESKOND

Surma läbi lahkus armas vilistlane

ALEKSANDER MIHKELS

Surnud 14. märtsil 1981 New Yorgis

mälestab südavas leinas

Korporatsioon SAKALA

Lugupeetud seltsi liiget

HELJU LUIDE't

mälestab

TORONTO EESTI SELTS

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aastz teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5

Telefon 924-1498

GARDENIA

FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks. Kunstkäsitööd kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.

Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Vanaeestlane John Markie suri

Niagara-on-the-Lake'is, Ontarios suri 18. märtsil vanaeestlane John Markie, 97 aastat vana. John Markie oli saabunud Kanadasse juba 1907. aastal. Ta töötas mitmes piirkonnas ja saabus lõuna Ontariosse 1929. aastal, kuhu ta jäi pidevalt elama. John Markie töötas Wellandi kanali ehitamisel ning pidas hiljem puuvilja farmi. Ta abikaasa Julie Markie suri 1977. aastal.

Dr. Lea Usin lavastajana

New Brunswicki ülikoolis Saint John'is on residents-kunstnikuks ja draamaspetsialistiks kunagi Torontos õppinud ja nüüdne doktor Lea Usin. Märtsi kolmandal nädalalõpul lavastati tema juhtimisel ülikooli juures oleva Upstage Theatre viimase hooaja tööna Rolf Hochhuthi näidend „The Deputy".

Teater koosneb 40-liikmelisest draamaklasside õpilasist, kellest viimases lavastuses oli kaheksa meesnäitlejat. „The Deputy" on kontroversiaalne lugu, mis käsitleb paavst Pius XII vaikimist Saksamaal natsirezhiimi all kannatavate juutide saatuse üle II maailmasõjas.

Teadaanne läänlastele

Läänlaste Seltsi korraline peakoosolek peetakse kolmapäeval, 22. aprillil kell 7 õhtul Eesti Maja klubiruumis tavakohase päevakorraga. Kuna ees on Killamängude korraldamisega seotud küsimusi, loodab juhatus, et läänlased eriti rohkearvuliselt oma organisatsiooni koosolekust osa võtaksid.

Uus teos Tammelolt

Hiljuti (25. 2.) üle oma 64. eluaasta läve astunud õigusfilosoofia ja -loogika korraline professor Austrias Salzburgi ülikooli juures, dr. Ilmar Tammelo alustas kuuldavasti juba 1980 oma järjekorralise suurema teose „Zur Philosophie der Gerechtigkeit" (eesti keeles: „Õigluse filosoofiast") koostamist.

Selle raamatuga loodab ta lõpule jõuda juba käesoleva aasta suveks. Hoolimata loengutepidamise ja muu õppetegevuse suurest töökoormast tunneb Tammelo kuuldavasti tervislikult olevana väga heas vormis oma isiklikugi uurimistegevuse edukaks teostamiseks. Sama võidavat öelda ka tema austraallannast abikaasa adv. Lyn Tammelo kohta, kes professorile assisteerib ingliskeelsete tekstide alal.

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel. 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8, tel. 483-4103

SUUREL NELJAPÄEVAL, 16. aprillil kell 7.30 õ. Cantate Domino kannatamisaja kontsert C. Kipperi juhatusel. Järgneb armulaud.

SUUREL REEDEL, 17. aprillil kaks jumalateenistust. Esimene jumalateenistus kell 11 homm. armulauaga. Laulab Cantate Domino C. Kipperi juhatusel.

Teine jumalateenistus kell 6 õ. armulauaga. Esineb trompetisolist P. Trew.

ÜLESTÕUSMISPÜHA varajane jumalateenistus kell 6 homm., mängib puhkpillide orkester. Teine jumalateenistus kell 11 homm., laulab Andres Raudsepp.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: teisipäeviti ja neljapäeviti kell 6—8 õhtul. Muul ajal kokkuleppel.

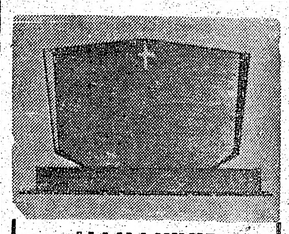

HAUAKIVID

Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

Leinateateid

VILJANDIS suri 5. jaanuaril Johanna Pajo, neiuna Kuusner.

ARLINGTONIS, Va. suri 13. märtsil endine Eesti Vabadusvõitlejate Ühingu esimees lendur-ohvitser Gerhard Buschmann, sündinud 17. juunil 1910 Poltavas.

ALATSKIVIL suri 18. märtsil Pauline Viire, neiuna Pill, sündinud 3. oktoobril 1895 Varal.

GOTLANDIL suri 21. märtsil Leonhard Tiitson, sündinud 6. märtsil 1913 Eestis.

STOKHOLMIS suri 18. märtsil Elvine Saarnak, sündinud 10. augustil 1890 Eestis.

KUMLAS, Roofsis suri 24. märtsil Albert Norrmann, sündinud 2. jaanuaril 1902 Kurkses.

TARTUS suri 26. veebruaril Luise Püttsepp, sündinud 4. märtsil 1905 Laiuse v. Kivijärvel.

FLORIDAS suri 24. veebruaril Villem Vainsalu, sündinud 27. augustil 1903 Põltsamaal.

NEW YORGIS suri 10. märtsil Peter Weinman, sündinud 4. oktoobril 1915 Tallinnas.

KALIFORNIAS suri 19. veebruaril Meeta H. Altman, sündinud 26. aprillil.

TALLINNAS suri 21. veebruaril vandeadvokaat Arnold Woldemar Insler, sündinud 2. aprillil 1903.

WEST ISLIPIS, Long Islandil suri 1. märtsil Lucia Ööpik, sündinud 13. septembril 1922 Suuremõisas, Hiiumaal.

FT. LAUDERDALE'IS Fl, suri 10. märtsil kolonel Nigul Ermaste, sündinud 21. mail 1895 Tallinnas.

LEICESTERIS, Inglismaal suri 24. jaanuaril agronoom Evart Tamme, sündinud 28. augustil 1902 Sõmeru-Nurmel, Virumaal.

VANA-KUUSTES suri 8. veebruaril Marie Kord, neiuna Lilienthal, sündinud 25. mail 1893.

Torontost külla Hamiltoni

Pensionäride lõbus pärastlõuna

HAMILTON (VE) — Neljapäeval, 2. aprillil kogunesid Hamiltoni Pensionäride Klubi liikmed ja sõbrad kiriku alla saali, et vastu võtta Torontost saabuvat bussi sealse Pensionäride Klubi liikmetega, keda oli 32. Vastuvõtjatega kokku oli saalis 65 elurõõmsat vanema põlve esindajat. Kohvilauad olid maitsekalt seatud ning värvilised lilled vaasides olid saabuva kevade kuulutajad.

Kokkutuleku avas Hamiltoni klubi esinaine Hilda Kleiner lühikese tervitusega, mainides, et Toronto liikmed on siinsele klubile palju andnud, aidanud ning rõõmustanud. Lavale tulid seejärele 12 energilist Toronto võimlejat Eerik Liigandi klaverihelide saatel. Rühma hingeks ja juhiks on L. Luide ja võimlemisgrupi esinaiseks Hella Vallner, kuhu kuulub 90 liiget. Grupp oli teinud tõhusat tööd ja rõõm oli vaadata liikumist laval daamide poolt, kellele aastaarv midagi ei loe. Neile avaldati tänu suure aplausiga.

Pr. V. Reio oma lühikeses kõnes tänas külalisi, esinaist pr. F. Tertsi ning tublisid võimlejaid.

Sõnavõtule järgnevalt pakuti kohvi maitsvate küpsetiste ja võileibadega. Tuju oli ülev ja leiti ühine keel naaberlinna klubi liikmetega. Kohvijoomise kestel Hamiltoni klubi liige R. Edari tänas kõiki ja esitas humoorikalt lühikese humoreski „Dilemma", milles kajastusid ka tänapäeva probleemid!

Järgnevalt oli sõna Toronto Pensionäride Klubi esinaisel F. Tertsil, kes tänas südamliku vastuvõtu eest. Tänuks andis ta siinsele esinaisele klubi seinale kinnitamiseks ilusa raamitud lillekimbu, õmmeldud ühe võimlemisgrupi liikme poolt.

Pr. H. Kleiner tänas kingituse eest ja avaldas lootust, et suvel saaks ühiselt veeta Seedriorus ühe ilusa päeva.

Sõnavõtt oli ka Toronto Pen. Klubi liikmelt hr. Treumutilt, kes ütles, et Torontos on tublid juhid, kes viivad klubi elu edasi.

Tänuks anti külalisesinejatele, pr. F. Tertsile, rühmajuhile prl. H. Vallnerile, klaverisaatjale E. Liigandile ja rühmahingele hr. Luidele lilled.

Järgnevalt oli kavas filme balletist ja rahvatantsudest Adar Voode poolt, mida huviga jälgiti. Lõbusa pärastlõuna lõppedes saadeti külalised koduteele ning siinseile tegijatele jäi tasuks rõõm südamesse, et kõik õnnestus hästi.

Soome-ugrilaste usundimaailmast

Soome Filmiarhiivi juhataja dr. Olli Alho teemaks hiljuti Torontos toimunud mütoloogia konverentsil oli soome-ugri rahvaste mütoloogia. Juba oma loengu alul kinnitas dr. Alho, et soome-ugri rahvaste vahel on keeleline, mitte kultuuriline side.

Ta jätkas seletusega, et soome-ugri rahvas on elanud erisugustes asukohtades ja suhelnud erirahvustega. Rääkides usust ta ütles, et seda saab kõigiga jagada, ka siis kui rass ja kultuur on erinevad. Soome-ugri usundlikud traditsioonid on olnud nende hulgas, kes jagavad samu eluvõimalusi.

Keel kultuurielemendina annab võimaluse sellise usundi leidmiseks üldiste elementidega.

Ettekanne käsitles soome-ugri keelte arenemist aastatuhandete jooksul, kuni ühisrahvast üksikud rahvad eraldusid ja osa soome-ugrilasi jõudsid Balti mere aladele. Soome-ugri rahvad on elanud erilukordades, osa neist on olnud nomaadid, teised põlluharijad ja karjakasvatajad .

Siberi rahvaste makrokosmost võib laiendada ka soome-ugri rahvastele, näiteks on karutapmise tseremoonia paljudele ühine. Soome-ugri usufilosoofias arvatakse, et jumal töötab koos kuradiga, kusjuures kurat varustab mõnesuguse materjaliga seda koostööd. Soome-ugri rahvaste vaade on alati olnud dualistlik, juba algusest peale oma hea ja kurjaga, sest elu ise sisaldab mõlemaid elemente, mitte et mõlemad on algselt olnud head, — ja kurja elimineerimisega maailm oleks hea.

Maailma loomine on soome eepilises luules vaid veidi erinevas mõistes.

Soome-ugri maailmas on inimene maailma keskpunktiks. Taevas toetus postile või kosmilisele puule. Maailm universumis koosnes seitsmest korrusest, kuna maa-alust ilma peeti taeva peegelpildiks, siis oli ka selles seitse kihti. Maakeral oli kolm osa: taevas, põrgu ja nende vahel elavad inimesed.

Usundis on oluline shamaani trumm, millega usulist akti teostatakse. Soome-ugri inimesel on mitu hinge, kaks tähtsat seotud hingamisega, selle kõrval varjuhinged, mis on unenägude põhjustajaiks. Shamanistlik maailmavaade näeb, et inimene saab kontakti vaimuga, kes on juba maailmast lahkunud. Surm järgneb hinge kaotamisele lõplikus tähenduses, saades allilma liikmeks, kuid jääb vaimselt seotuks teiste järelejäänutega, elavate liikmetega. Matmise tseremoonias ühinetakse elavate ja surnute vahel. Kui need tseremooniad ei toimu õigesti, ei saa hing rahu. Soome-ugri rahvaste juures esineb ka spiritualismi.

Tihti võib rahu leidmata hing esineda linnu kujul, kes inimesele julgelt läheneb.

Sellele võib anda rahu talle kristliku nime andmisega või „Meie Isa" tagurpidi lugemisega.

Ka riietus väljendab armastust ja hirmu, kui jäädakse kartma surnute hingesid. Primitiivsete inimeste sümboolsuse tunne on eriti rafineeritud.

Surmajärgses elus pääseb hing surnute riiki läbi kitsa ava. Esiteks lennates linnuna eesolevasse võrku langeb tiibadeta lind vette ja ujub siis kalana läbi kitsa ava. Surnuil on suur mõju soome-ugri inimestele. Kogu loodus on täis vaime, neid on tuules, esemeis, saunas, rehes jm. Mõnel vaimul on eriülesanded. See jumaluste süsteem sarnaneb katoliku pühakuile, sellepärast soome-ugrilaste ülemineku katoliiklusse oli juba olemas oma pühakute struktuur.

Jumalaist on tähtsaim taevajumal, mis on mitmes soome-ugri keeles samanimeline: juma — jumal — jumala. Pole siiski kerge leida algset jumalat, kuna see on mõjutatud monoteistlikust usundist. Üldiselt on jumal nagu talumees suure pere ja lastega.

Jumal on teiste jumalate üle valitseja, aga ka perekonnaisa ja põllumajanduse kaitsja.

Jumal on maailma looja ja kaitsja.

Soome-ugri rahvail pole kunagi olnud kultuurisangareid väljaarvatud soomlaste Väinämöinen, Ilmarinen. Kangelaste osa on imeliikult puuduv ja olemasolevad sangarikujud on laenud teistelt rahvastelt.

Shamanism pole soome-ugri rahvaste juures samane kui oli siberi rahvastel. Soome-ugri rahvaste juures on seda piiratult laplaste juures, kel on erinevad viisid oma usulisteks riitusteks. Väidetakse siiski, et üks Väinämöise reis „Kalevalas" viitab shamanismile. Viimase kõrvale leidis teise juhtumi veel F. J. Oinas ühes erinevas sõnavõtus.

Kannatamisaja kontsert-jumalateenistus Hamiltonis

HAMILTON (VE) — Pühapäeval, 29. märtsil, toimus Hamiltonis kannatamisaja kontsert-jumalateenistus, mis oli kokku toonud hulgaliselt kirikulisi, kes hardumuses kuulasid S. Scheidt'i prelüüdi „Da Jesus an dem Kreuze stand" organist Eva Rammo meisterlikus esituses. Järgnes J. Haydni kiituslaul „Au olgu Jumalale kõrges" H. E. S. Segakoorilt O. Kopvillemi kindlakäelisel juhatusel. Algussalmid jumalateenistusele luges abipraost T. Nõmmik.

Järgnevas kontsertosas kuulati kõrgeklassilist viiulimuusikat külalisõpetajalt Valdeko Kangrolt: „Adagio" ja Allergo sonaadist E Duur" — G. F. Händel; Koraalprelüüd „Armas Jeesus, avita" — H. Tobias-Duesberg; „Küll mitmed maad" — koraalile V. Kangro; „Holy City" — W. Henly. Hea orelisaade oli noore muusiku Norman Reintamme kätes. Jumalateenistuse sisukas ning huvitav jutlus oli külalisõpetajalt, kes rajas oma kõneluse Taaveti laulule. Kannatamisaja kontsert jatkus sopran Valve Tali kahe soologa — „Laske lapsukesed minu juurde tulla" — R. Hausman ja „Leinalaul" (Passion) — G. D. Händel organist E. Rammo oreli saatel. Järgnevalt oli kaastegev H. E. S. Segakoor O. Kopvillemi juhatusel, sooloosas Valve Tali, esitades A. Virkhausi „Ma tõstan silmad üles" ning kirikupalve abipraost T. Nõmmikult. Palve lõppedes laulis sopran V. Tali südamlikult „Meie Isa" palve. Kontsertjumalateenistus lõppes orelikunstnik Eva Rammo postlüüdiga „Ite, Missa Est".

Kiriku nõukogu esimees V. Riimand tänas kõiki esinejaid, kelle abiga kontsert sai teoks. Tänuks neile kõigile annetati roosid. Suur tänu ja kiitus kuulub ka Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoorile, kes südamega eesti koorilaulu viljeleb. Järgmine koori esinemine toimub kevad-kontserdina 9. mail tuttavaks saanud „First Place" mugavas auditooriumis, kus külalissolistiks on Avo Kittask.

INCOME TAX PREPARATION
Mark Tuomola, B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206 — Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801
Töötanud 1973. a. alates

Reagan paraneb järjekindlalt

WASHINGTON — President Reagani arstid mainivad, et presidendi tervis paraneb aeglaselt kuid järjekindlalt. Haavatud kopsupoolesse on tekkinud mõningaid ebanormaalseid subtantse, mis võivad olla kuivanud veri, kopsu surnud koed või bakterid. Presidendil on vahete-vahel kerge palavik, kuid ta on alati heas tujus, väga erk ja magab hästi. Arstid kinnitavad ka, et presidendi pressisekretär Brady, kellele mõrvari kuul tungis peaaju, paraneb jõudsalt ning arvatakse, et ta võib paranemisel jatkata normaalset elu.

Jälle üks presidendi elu kallale kippuja

New Yorgis arreteeriti 22-aastane Edward Michael Richardson, keda politsei süüdistab president Reagani elu kallale kippumise kavatsustes. Richardson on samuti noore filmitähe Jodie Fosteri austaja nagu seda oli John Hinckley ning ta tunnistas ülekuulamisel, et ta oli teel Washingtoni, kus ta kavatses mõrvata president Reagani. Richardsoni taskust leiti arreteerimise ajal laetud revolver.

● WOR-TV saatja andis 18. veebruaril „9 on New Jersey" programmi raames Leonia, N.J. keskkooli raamatukogus korraldatud kava Jaapani kultuurist. Programmi korraldajaks oli Irene Ilves, kes on Leonia keskkooli raamatukogu juhataja.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Kannatamisaja kontsert-jumalateenistus Hamiltonis

HAMILTON (VE) — Pühapäeval, 29. märtsil, toimus Hamiltonis annatamisaja kontsert-jumalateenistus, mis oli kokku toonud hulliselt kirikulisi, kes hardumuses ulasid S. Scheidt'i prelüüdi „Da sus an dem Kreuze stand" orgast Eva Rammo meisterlikus esises. Järgnes J. Haydni kiituslaul u olgu Jumalale kõrges" H. E. Segakoorilt O. Kopvillemi kindäelisel juhatusel. Algussalmid malateenistusele luges abipraost Nõmmik.

Järgnevas kontsertosas kuulati rgeklassilist viiulimuusikat külaõpetajalt Valdeko Kangrolt: dagio ja Allergo sonaadist E ur" — G. F. Händel; Koraalfüüd „Armas Jeesus, avita" — Tobias-Duesberg; „Küll mitd maad" — koraalile V. Kang- „Holy City" — W. Henly. n orelisaade oli noore muusiku rman Reintamme kätes. Jumaenistuse sisukas ning huvitav us oli külalisõpetajalt, kes ra- oma kõneluse Taaveti laulule. nnatamisaja kontsert jatkus ran Valve Tali kahe soologa — aske lapsukesed minu juurde a" — R. Hausman ja „Leina- (Passion) — G. D. Händel anist E. Rammo oreli saatel. gnevalt oli kaastegev H. E. S. akoor O. Kopvillemi juhatusel, loosas Valve Tali, esitades A. khausi „Ma tõstan silmad üles" kirikupalve abipraost T. mmikult. Palve lõppedes laulis an V. Tali südamlikult „Meie palve. Kontsertjumalateenisõppes orelikunstnik Eva Rampostlüüdiga „Ite, Missa Est". iriku põukogu esimees V. Riid tänas kõiki esinejaid, kelle a kontsert sai teoks. Tänuks kõigile annetati roosid. Suur ja kiitus kuulub ka Hamiltoesti Seltsi Segakoorile, kes sügga eesti koorilaulu viljeleb. mine koori esinemine toimub d-kontserdina 9. mail tuttasaanud „First Place" mugaauditooriumis, kus külalisso- on Avo Kittask.

COME TAX PREPARATION
Mark Tuomola, B.A.
Eglinton Ave. E., ruum 206 —
Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801
Töötanud 1973. a. alates

gan paraneb ekindlalt

SHINGTON — President Reaarstid mainivad, et presidendi paraneb aeglaselt kuid järjealt. Haavatud kopsupoolesse ekkinud mõningaid ebanorseid subtantse, mis võivad olivanud veri, kopsu surnud või bakterid. Presidendil on e-vahel kerge palavik, kuid alati heas tujus, väga erk ja hästi. Arstid kinnitavad ka, sidendi pressisekretär Brady, mõrvari kuul tungis peaajraneb jõudsalt ning arvatakta võib paranemisel jatkata alset elu.

e üks presidendi kallale kippuja

Yorgis arreteeriti 22-aastaward Michael Richardson, politsei süüdistab president ni elu kallale kippumise kaes. Richardson on samuti filmitähe Jodie Fosteri ausagu seda oli John Hinckley tunnistas ülekuulamisel, et teel Washingtoni, kus ta kamõrvata president Reagachardsoni taskust leiti arreise ajal laetud revolver.

KANADAS
mälestusfondid on tulunoortele ja teistele eesti ele
Kanadas
niseks. — Eesti Maja,
Ont. M4K 2R6

Rosemarie Lindau eksamikontsert

Rosemarie Lindau

Eesti ühiskonnas hästi tuntud Lindau-õdede kolmikust Rosemarie Lindau ülikooliõpingute neljanda aasta lõpueksam laulu alal toimus iseseisva kontserdina 1. aprillil Walter Hall'i nimelises kontsertsaalis Toronto Ülikooli muusikafakulteedi hoones. See oli järjekorras kolmas eksamikontsert, lisaks mõõdunud aastal jaanuaris ja detsembris toiminuile.

Kontsert algas Joseph Haydn'i poolt seatud shoti rahvalauludega viiuli ja klaveri saatel. Viiuli osa mängis Anne Lederman, klaveril Bruce Ubukata, kes jäi solistile saatjaks järgneva kontserdi kestel ja on olnud saatja ka eelmistel eksam-kontsertidel.

Järgnesid viis laulu Gustav Mahlerilt, esimene neli nn. „Rückertlaulud" ja viies rahvaluulelisele „Das Knaben Wunderhorn" loodud kompositsioon. Järgnesid neli laulu Aaron Coplandilt, mis loodud Emily Dickinsoni luuletustele. Dramaatilisima esitusviisiga kõlas Francis Poulenci kuue laulu tsükkel „Fiancailles pour rire" Louise de Vilmorini sõnadele.

Kontsert lõppes kolme Rachmaninoffi lauluga, mis olid inglise keeles. Kavalehtede puudus hakkas ilmsiks tulema, kui saali kogunes üle 75-line kuulajaskond, mis eksamikontsertidel on haruldane nähe. Publiku tugev aplaus oli soojaks vastukajaks noore lauljatari poolt antud elamusrikkale kontserdile, kus ilmnes andekus ja hea hääl, mis eeldab tulemusi ja edu tulevikus.

Noortekoor esines „Eesti Kodus"

Toronto Eesti Baptisti koguduse Noortekoor Charles Kipperi juhatusel on sellel kevadel esinenud korduvalt väljaspool baptisti kirikut lähemale eestlaskonnale. Nii toimus ka neljapäeval, 19. märtsil „Eesti Kodus" kontsert, kus nooruslik koor oma kõlavate häältega oli tulnud rõõmustama „Eesti Kodu" elanikke.

Kava oli mitmekülgne ja huvitav. Koor esitas eesti heiloojate Hugo Lepnurme, Johannes Kappeli, Priit Ardna ja Helen Tobias-Duesbergi muusikat. Kontserdi haripunktiks kujunes meile tuntud helilooja Kaljo Raidi kolm laulu „Hõõgamine", „Põhjamaa lapsed" ja „Ränduri laul", mida koor laulis hiljuti K. Raidi 60. a. sünnipäeva juubelikontserdil.

Kaasaegsemas stiilis esitas Noortekoor väga rütmilise ja erksa „Jumala peres on ruumi", mis pani saalitäie rahvast rütmis plaksutama. Teiste laulude hulgas olid nauditavad seaded ameerika vaimulikkudest lauludest. Nagu näiteks „Kristus, su armastus", mida saatis flöödil Esther Wilbiks. Sõlistidena esinesid Marika Krabi-Wilbiks, Senta Medri ja trio — Senta ja Imbi Medri ja Anne Alkok. Klaveril saatjaks oli Imbi Medri, kes toetas väga tundeliselt koori laulu.

Lühikõne pidas Kaljo Raid, kes tänas ka „Eesti Kodu" selle ilusa õhtu korraldamise eest.

Pärast esinemist toimus ühine kohviõhtu rikkalikult kaetud laudade ääres.

Ootame põnevusega järgmisi Noortekoori esinemisi ja ka heliplaati, mis on valmistamisel.

Väiksemad keskused suurematest energilisemad

Inglismaa eestlased arutasid oma päevamuresid

LONDON (EH) — Kohe peale III Euroopa Eestlaste Laulupeo peatoimkonna koosolekut 21. märtsil, algas Leicesteri Eesti Maja saalis Inglismaa Eestlaste Ühingute Kogu koosolek, kus o'id esindatud eesti organisatsioonid 33 delegaadiga. Avasõna ütles IEÜ esimees Väino Pärtel, andes lühikese olukorda ja ülesandeid valgustava pildi.

IEÜ keskjuhatuse 1980. a. tegevusaruande esitas esimees V. Pärtel, kus tähtsamaks punktiks oli osavõtt ESTO-80 üritusest ja rahvuskongressist, Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate abistamise aktsioonist, Inglismaa eestlaste hoolduse alla antud Mart Nikluse asjas märgukirjade saatmisest ning raha kogumise aktsioonist, mille tulemusena laekur Ernst Tarni poolt oli Nikluse vanemaile saadetud pakk vajalike riietusesemetega, mis on vastava teate kohaselt ka kätte jõudnud.

Samuti on side ja koostöö jätkunud teiste organisatsioonidega, eriti Ülemaailmse Eesti Kesknõukoguga USA-s.

Esimees märkis, et välispoliitiline vabadusvõitlus on toimunud tihedalt koostöös Euroopa Sidegrupi 14 rahvast koosneva võitlusorganisatsiooni kaudu, kus üheks punktiks oli osavõtt Madriidis peetavast Inimõiguste ja Julgeoleku konverentsist koos mitmesuguste aktsioonidega. Samal ajal algasid ka ettevalmistused 20. juunil 1981 Londonis toimuva suvepäeva korraldamiseks. Suuremaks seltskondlikuks ja kultuuriliseks ürituseks — III Euroopa Eestlaste Laulupeo ettevalmistused on samuti toimunud IEÜ kaasabil ja tema poolt moodustatud peatoimkonna kaudu. Laulupidu toimub 1982. a. Leicesteris.

Üldaruandele järgnesid osakondade ja liikmesorganisatsioonide aruanded.

Mitme kohale tulemata jäänud organisatsiooni esindaja aruanded esitas V. Pärtel.

Igal pool on organiseeritud eestlaste elu siiski jätkunud, kuigi see on mõnel pool väga tagasihoidlik. Seal aga, kus on oma maja, on tegevus palju elavam ja osavõturohkem. Nii on Leicesteri Eesti Majas toimunud aasta jooksul 15 üritust, nende suuremate ürituste kõrval veel väiksemaid üritusi, Eesti Majal on 226 tegev- ja 100 toetajaliiget. Bradfordis on klubil 294 liiget, mis näitab, et väiksemais keskusis koondutakse suuremal arvul kui suurtes.

Londoni Eesti Seltsil on võrdlemisi lai tegevusväli, on korraldatud mitmeid tähtsamaid aastapäevi, ettekannete õhtuid, mis on leidnud tähelepanu ja on olnud arvuliselt osavõturohked. Seltsi juures töötavad Naiskoor, Rahvatantsu Rühm, Spordiring ja „Tuleviku" liikmed. Londoni Eesti Selts on korraldanud veel ka traditsioonilist Välis-Eesti päeva, mis sai oma alguse Eesti iseseisvuse ajal. Londoni Eesti Klubi on peamiselt majandusliku iseloomuga.

Laialdaste ülesannetega Sõjameeste Koondise aruande esitas IEÜ ja Sõjameeste Koondise juhatusliige Kalju Toom.

Märkimisväärne oli Ajaloo Toimkonna töö. Koondise sissetulekute allikaiks on olnud Sõdurite Õhtu korraldamine, annetused ja mitmesugused muud ettevõtted. Koondisel on praegu 234 liiget, kes koos Eesti Vabadussõja veteranidega moodustavad kompaktse, üksmeelse terviku.

Inglismaa Eesti Seltsi „Tuleviku" aruande esitas Karin Miilma, kes leidis, et vaatamata noorte hajutatusele üle kogu Inglismaa on tegevus olnud väga elav. Aasta jooksul on olnud viis kultuurilist ja seltskondlikku sündmust, peale selle on olnud kontserte jm. teiste organisatsioonide ürituste kavas. On ergutatud noori, mitteküllaldaselt eestikeelt valdajaid keele õppimisele F. Oinase õpiku alusel.

Kassaaruanded esitati sektsioonide viisi, kuna üldbilanss oli tasakaalustatud 8013 Inglise naelale.

Samas võeti vastu ja kinnitati ajalehe „Eesti Hääl" 1980. a. aruanne 8336 Inglise naela suuruses.

Uues tegevuskavas nägi esimees V. Pärtel üldiselt senise tegevuse jätkamist, kuuludes Ülemaailmsesse Eesti Kesknõukogusse, Euroopa Sidegruppi ja Balti Nõukogusse Londonis. Mainimise alla tuli ka „Eesti Hääle" jätkuva väljaandmise küsimus, kusjuures leidis rõhutamist, et eelmisel aastal esilekerkinud trükikirja tehnilise personali kvaliteedil ning direktori püüdlustel on olnud tulemusi, mis on viimasel ajal tööstandarti tõstnud.

Edasises töökavas on suvepäev Londonis, ettevalmistused 1982. aasta Euroopa Eestlaste III laulupeoks Leicesteris, siis veel laste suvekodu korraldamine ja teha oma parim Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu poolt väljakuulutatud Eesti Keele- ja Kooliaasta 1981. a. üritusteks.

Otsustati jätkata Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse programmis Mart Nikluse abistamist.

Seoses sellega võttis sõna Londoni Eesti Seltsi esindaja Tamara Maripuu, teatades et seltsi peakoosolekul oli tehtud ettepanek luua Inglismaal vangistatud vabadusvõitlejate abistamise fond.

Valimistel valiti Inglismaa Eestlaste Ühingu esimeheks tagasi V. Pärtel. Juhatusse Helmut Heinastu, Krysty Sheldon, Kalju Toom, Ernst Tarn, Endel Kallas, Tiiu Kajando, August Kook ja Karin Eistrat.

Koosolekul ülestõstetud küsimuste all võttis sõna Leicesteri delegaat Leonhard Veski, kes pani uuele juhatusele Eesti Keele- ja Kooliaasta proklamatsiooni ja raamkava kohaselt südamele, et meil rakendatavaid meetodeid lastele ja noortele eestikeele õpetamiseks kasutada.

Üksmeelne ja asjalik koosolek, koos vahepealse lõunasöögiga, kestis viis tundi ning lõpetati Eesti hümniga.

1980. a. kultuuriauhind USA-s Eesti Arhiivile Lakewoodis

Et hinnata ja esile tõsta eesti kirjanduse, kunsti ja teaduse alal tegutsevaid isikuid, asutusi ja organisatsioone, loodi Eesti Kultuurifondi juurde vastav Kultuuriauhinna fond. See tegutseb juba alates 1968. aastast, andes välja kultuuriauhindu vastavalt selleks moodustatud zhürii esitusel. Tänavune auhind otsustati anda Eesti Arhiivile Ühendriikides.

Zhürii otsustas teha Kultuurifondi juhatusele ettepaneku määrata kultuuriauhind 1980. a. eesti Eesti Arhiivile Lakewoodis. Zhürii põhjendas oma otsust järgmiselt: Eesti Arhiiv on teinud ennastsalgavat tööd eesti arhivaalse kultuuri pärandi kogumisel ja talletamisel Ameerika Ühendriikides.

Eesti Arhiivi kui institutsiooni asutamisega on loodud võimalus eesti kultuurivarasid Ameerika Ühendriikides hoida kadumisest ja hävimisest.

Eesti Arhiivi olemasolu ja püsimine võimaldab talletada neid varasid tulevaste põlvkondade jaoks kui üht osa meie üldrahvuslikust pärandist.

Kultuuriauhinna väärilisteks on seni tunnistatud järgmised isikud: Kirjanduse alal Marie Under, Karl Ast-Rumor, Artur Adson, Ants Oras, Ivar Ivask, Mall Jürma ja Aleksis Rannit. Kunsti alalt: Graafik Agaate Veeber ja skulptor Karl Pehme. Muusika alalt: Helilooja Juhan Aavik, N.Y. Eesti Meeskoor, tenor Heinz Riivald ja viiulikunstnig ning koorijuht Valdeko Kangro. Teaduste alal: Indiana ülikooli õppejõud, folklorist ja uurija dr. Felix Oinas ja teatri alalt näitleja ja lavastaja Kadi Taniloo-Tekkel.

Kultuurifondi juures tegutses 10 aastat haldusfondina Ennu-nimeline noorsookirjanduse auhind. Selle fond lõppes 2 aastat tagasi.

Kultuurifondi esimees Villi Kangro koos abikaasa Virvega annetasid noorsookirjanduse auhindamise jatkamiseks summa oma Vietnamis langenud poja Lauri mälestuseks.

Sellest Lauri-nimeliselt noorsookirjanduse auhindamisfondist on auhindu saanud senini kirjanik August Mälk oma ulmenovellide kogu „Projekt Victoria" eest, prof. Gustav Ränk mälestusteose „Sest ümmargusest maailmast" eest ning Helgi Õpik romaani „Trooja väljadel" eest. See auhind antakse välja E.V. aastapäeval, 24. veebruaril.

Aleksander Samueli pg. SILIVASK

Sünd: 1904. a.

Otsivad lapsed: Ella, Aliide, Valter ja abikaasa Elsa.

Teatada aadressil: Estonia NSV, USSR, Viljandi, Suure-Kaare 61-15 Aliide Veere

Kaks kutset Abel Leele graafika-võistlustest osavõtuks

Abel Lee, kes on rahvusvaheliselt tuntuks saanud oma isikupäraste värviliste eksliibristega, on saanud kaks kutset osavõtmaks pisigraafika ja eksliibriste kujundamise võistlustest Itaalias ja Poolas.

Milaano Keskraamatukogu tähistab oma 25. aasta juubelit ja korraldab sel puhul eksliibriste võistluse rahvusvahelises ulatuses. Samuti soovib Poolas, Lublinis asuv benediktiinlaste klooster Püha Benediktiinuse, kes on Euroopa kaitsepühak, 150. sünnipäeva puhul oma raamatukogule eksliibrist; selle kõrvale veel mälestustöid mingis graafilises tehnikas. Klooster on kutsunud võistlusest pisigraafika viljelejaid osa võtma.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

KAI KÄÄRID
MAALID MÜÜGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.
390 Princess Ave., Willowdale

Kevadpühadeks ostke meie endi valmistatud shokolaade — munad, tibud, jänkud jm.
PETIT PARIS
Cake & Coffee Shop Inc.
2384 BLOOR ST. WEST, TORONTO, ONT. M6S 1P5
TELEFON 769-9881

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE
HOGAN GM
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Tel. 291-5054, kodus 423-5716
Chevette, Monza, Citation, Camaro, Malibu, Impala, Monte Carlo, Caprice, Corvette, Omega, Cutlas, Oldsmobile, Delta Eighty Eight, Ninety Eight, Toronodo, Chevy Trucks and Vans

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Pühade puhul avatud:
teisip., kolmap. 9-6,
neljap., 16. apr. 9-7,
SUUR-REEDEL ja KEVADPÜHADE LAUPÄEVAL ON ÄRI SULETUD.
KEVADPÜHADE LAUALE MAITSVAID PAGARITOOTEID OSTKE MEILT.

Rõõmsaid kevadpühi!
Pühadelauale traditsiooniliselt head maiustused nagu
shokolaad
martsipanist
kanapojad ja
jänkud
Samuti
pashad
babad
tordid
NEED KÕIK ON PÜHADEMEELEOLU LOOJAD
AA AMJARV'S SWEETS
THE LANES
120 ADELAIDE W.
363-9912
COLONNADE
131 BLOOR W.
962-0662
TORONTO
602 YONGE ST.
922-5346

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
Akende asendamine thermo-akendega. ★ 5 tollised veerennid kuues värvis. ★ Räästaaluste katmine.
Keldriakendele: sissemurdmise vastu metallkaitsed.
Tasuta hindamine. Helistage päeval töökoda tel. 832-2238 kl. 7.30 hom.—4.30 p.l.
OSSO Investments Inc.,
10335 Keele Str., Maple, Ontario L0J 1E0

Danish Custom Furniture
Esmajärgulised tiikpuu-mööbli kavandajad ja valmistajad
OTSE VABRIKUST 25 LE PAGE COURT
A. Jensen & Son Limited Telefon 636-9811

KEVADPÜHADE LAUALE OSTKE MEIE SAADUSI
VIKING FOODS & IMPORTS
133 Laird Drive, Toronto M4G 3V5 — Telefon 425-0450
- Suitsukalkunid, -singid, -lõhed, -siiad ja -forellid
- Soome kilud ja silgud
- Skandinaavia delikatessid ja konservid
- Euroopa juustud
- Eesti ja soome pagarisaadused
- Väga maitsvad islandi rasvaheeringad
- Suur valik mitmesuguseid kalafileesid purkides
- VERIVORSTID

SUITSUTAME ostjate poolt toodud lihasaadusi
Äri avatud pühade nädalal: teisip., kolmap. 8—6, neljap. 8—7, Suur-Reedel suletud. Laupäeval 8—4. Esmaspäeviti suletud.

Laske isoleerida oma maja $30.00 eest „The Canadian Home Insulation Program'i" alusel — C.H.I.P.

Edmonds INSULATION & AND COMPANY LIMITED "We Dare to Care" Since 1947

Asjatundlik isoleerimine klaasvilla puhumisega.

Pööningu ventilaatorid.

Esindaja Torontos: ENN LIGE, tel. 661-7341 või 425-0839

Kes mäletavad peremärke?

Kodu-uurimine Lembitu malevas

Peremärgid (õuemärgid) olid Eesti randadel ja saartel kasutamisel kuni viimase ajani. Isegi pagulusse on kaasa toodud üksikuid peremärgiga tähistatud esemeid, või on neid märgitud siin. Kui paljud eestlased — eriti noored — teavad oma perekondade peremärke? See küsimus oli kõne all Lembitu Malev skautrühmade koondusel 4. aprillil. Peremärkide koondust juhendas skautüksuse vanem Heino Jõe.

Sama, mis aadlikule vapp, oli talunikule või kalurile tema peremärk. Peremärk lõigati või põletati selle pere majapidamis- ja tööriistadele, et need oleksid tuntavad. Kihnu surnuaial on veel praegugi riste, millel kadunu nime kõrval on peremärk. Peremärkide põletamist kariloomade nahale kasutatakse praegugi ülemaailmselt, kus loomakasvatus on tulundusalaks.

Vappide-teaduse, heraldika üks haru uurib peremärke ja nende kujunemist ning kannab nimetust talupoja-heraldika.

Umbes pooled Lembitu Maleva skautrühmade poistest pärinevad aladelt, kus peremärke kasutati veel inimpõlv tagasi. Paljud vanemad inimesed, kes pärinevad Saare- või Hiiumaalt, Eesti saartelt või randadest, teavad oma perekondade ja sugulaste ning naabrite õuemärke. Väga vähesed on neid lastele tutvustanud, vähesed kasutavad neid tänapäeval isiklike esemete märgistamiseks.

Ettekanne peremärkide koondusel jutustas märkide kujunemisest ja kasutamisest ning teaduslikust uurimistööst, mis sel alal on tehtud. Kirjanduses on sadu näiteid eesti peremärkidest. Peremärgistatud esemetest oli väike väljapanek ja koondusest osavõtvad juhid joonistasid poistele oma peremärgid.

Otsustati hakata hoolega uurima vanemate ja vanavanemate ning tuttavate kaudu oma perekondade peremärke, et nende kasutamist uuesti elustada.

Lõpul joonistas iga poiss oma perekonna peremärgi (kui see oli teada) või kujundas oma peremärgi. Kõige huvitavamalt tegi seda Margus Silveri-poeg Kask ja sai selle eest kaela „põhjatuule" kaelaraha.

Kodu-uurimise teema jatkub suvel Lembitu Maleva suvelaagris — 4.—12. juulini Kotkajärvel. Pikemale kanuu-retkele lisandub laagris rahvusliku käsitöö ja loomingu kallakuga tegevus nendel tundidel, mis jäävad vabaks purjetamisest, spordist ja ujumisest. Need on söögijärgsed puhkused, vihma- ja videvikutunnid, mis paljudes laagrites lihtsalt „maha logeletakse", kuna puudub oskuslik juhtkond. Lembitu Maleva suvelaagri juhtkond ja õppepersonal on komplekteeritud nii, et poisid võivad harrastada joonistamist, maalimist, keppide ja esemete nikerdamist, puule põletamist, viitstest ja tohust punumist, paelte palmitsemist, nahatööd ja lihtsamat metalli- ning puutööd.

Suvelaagri erinevast iseloomust tingitult vajab laager pikemat ettevalmistust ja kirjalik registreerimine toimub juba eelseisva kuu jooksul.

Naima Aer organiseerib Kanada fotonäitust

Käesoleva aprilli 23—26.-ni toimub Toronto näituseväljakul asuvas Automotive Building'is „Focus '81" nimeline fotonäitus, kus näituse organiseerijaks on eestlanna Naima Aer, kes on tuntud eestlastele eestimotiiviliste põletistehniliste tööde kunstnikuna. Kanadalastele aga fotoajakirja toimetajana ja fotoalaste sündmuste organiseerijana.

Seekordki organiseerib ta ülekanadalise fotonäituse, kus pannakse välja 100 tööd nii mustvalgeid kui ka värvilisi. Oma ajakirja kaudu on ta avaldanud üleskutse ja igalt poolt Kanadast saanud kontakte ja osavõtu sooviavaldusi. Näituse teemaks on „Canadian Landscape" (Kanada maastikud), millega tahetakse tõsta huvi Kanada maastike vastu.

Üks eelmine näitus on alles Kanadas ringi liikumas. Ka seekordne näitus hakkab samal viisil Kanada raamatukogude kaudu ringi liikuma.

N. Aer ütleb, et ta töö fotoajakirja toimetajana on tähelepanu leidnud; ajakiri on jõudnud laiemale pinnale ja muuhulgas ka müügile äridesse, kus see näib üha rohkem fotohuviliste tähelepanu leidvat. Naima Aeru töid oli eesti väljapanekute hulgas Balti õhtul Ottawas.

RISTSÕNA Nr. 1059

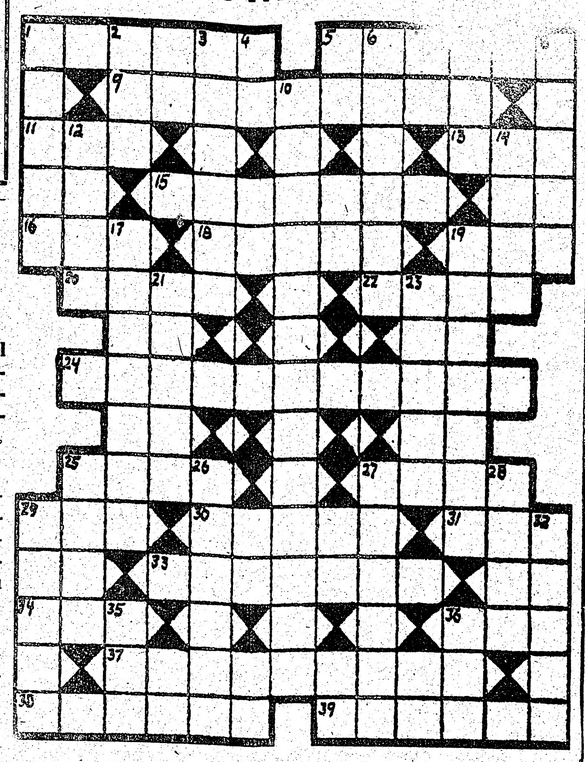

Põikread: 1. Loojaminek, 5. Töötõrge, 9. Saared Põhja-Jäämeres, 11. On — ühes võõrkeeles, 13. End. vald Harjumaal, 15. Ühe E. Wiiralti graafikateose nimi, 16. Vene rahaühiku nime lühend, 18. . . . lill — tekitas lainetust Toronto eesti ühiskonnas, 19. Minus, 20. Sulgedega loom, 22. Soliidne naine, 24. Spordiala, milles eestlane võitis pronksmedali viimastel olümpiamängudel, 25. Põlluvili, 27. Ega siis, 29. Isiklik asesõna, 30. Keeristorm, 31. Kella heli, 33. Raske, rõhuv, 34. Sõimusõna, 36. Hamba tugi, 37. Jubedused, 38. Aedvilja kasvamise koht, 39. Kinolina.

Püstread: 1. Teritusvahend, 2. Karu, 3. Inglise kirjanik-kriitik, ka mehenimi, 4. Kaassõna, 5. Pikkusühiku lühend, 6. Terava esemega tehtud märgid või jäljed, 7. Naisenimi, 8. Rohttaim, lill, 10. Tammsaare varajasem teos, 12. Maitseaine, 14. Tuba, 17. Vesi silmadest, 19. Volikiri, volitus, 21. Kohanimi Harjumaal, 23. Kalapüügiriist, 25. On toit soolata, 26. Rooma naiste riietusese, 27. Väärusk, 28. Kala, 29. Linn Eestis, 32. Näitleja Ruut Tarmo nimi enne eestistamist, 35. Kanada juustusort, 36. Ilmakaar.

RISTSÕNA Nr. 1058

LAHENDUS

Põikread: 1. Pokker, 5. Palitu, 9. Õsalema, 10. Roth, 11. Amet, 13. Avar, 15. Nari, 17. Man, 18. Almus, 21. Met, 22. Aster, 23. Urmas, 24. Ester, 25. Aktus, 27. Nõges, 30. Rai, 31. Tasku, 34. Eee, 35. Asti, 37. Otsa, 38. Aher, 40. Moro, 42. Alumine, 43. Toorus, 44. Neljas.

Püstread: 1. Panama, 2. Koor, 3. Est, 4. Rahel, 5. Pearu, 6. Laen, 8. Uulits, 10. Rant, 12. Tamm, 14. Vasikas, 16. Reamees, 18. Arest, 19. Matus, 20. Surnu, 25. Ararat, 26. Tita, 28. Geto, 29. Seadus, 32. Aurus, 33. Kamin, 36. Ihar, 37. Orel, 39. Elu, 41. One.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
Arvo Mägi — EESTI RAHVA AJARAAMAT	26.—	$1.—
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	10.—	50
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
L. Kaagjärv — AASTAPÜHAD piibliteoloogilisi vaatlusi	7.50	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	35
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	50
ESTONIAN SCOUTING	2.—	35
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
TERR KUNGLA JUUBELIALBUM (T.E. Rahvatantsijate Rühm)	15.—	$1.—
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	50
Hanno Kompus — KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	85
Anna Ahmatova — Marie Under — REEKVIEM	3.50	25
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	3.—	50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	40
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	30
Eduard Krants — LUMELIITLASED (luuletuskogu)	3.—	30
Ilona Laaman — MIS NEED SIPELGAD (luuletuskogu)	3.—	30
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	30
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	20
Leho Lumiste — ALAMUSE ANDRES (biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust)	6.65	40
Ants Vomm — RISTSÕNAD I	2.50	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD II	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD III	2.25	30
Ants Vomm — RISTSÕNAD IV	2.25	30
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	40
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	50
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	4.—	30
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	6.—	40
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	40
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	30
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	30
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	30
Andres Küng — MIS TOIMUB SOOMES?	14.—	50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	50
VARRAKU JUTULEHT — KUS ON NEEME VANAVAARA?	5.—	50

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkoollealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkoolilealistele lastele värvitrükis)	5.—	40
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	50

28.

Harjumäelt astus alla sihvakas naine beezhis kleidis, vibutades käes oma pruuni rediküli. Aina pööras ta nägu kaštani õiekobarate poole ja asjalikule vaatajale oleks paistnud, et ta nagu tantsiskles.

Inimesed pöördusidki ja vaatasid üle õla talle järele, sest naise ilmes oli midagi ebatavaliselt lembet, lapselikku, seletamatut rõõmu. Aga ta ise ei pannud kedagi tähele, ta oli kõigest sellest millestki haaratud.

Ta peatus Harju trepi ühel astmel ja silitas roheliseks võõbatud kivivaasi. Siin nad seisid reas nagu ennegi, ainult Eesti kolm vapilõvi oli kõigilt välja raiutud.

Ta suunas pilgu üle Vabaduse platsi ja naeratas: sealt tuli keegi tuttaval kõnnakul, see pidi olema Esta. Mingi tornikell lõi neli paugu. Oli varajane laupäevane pärastlõuna, kevad ja aasta ükstuhat üheksasada kuuskümmend.

Esta tuli üle kitsa tänava ja hüüdis:

„Tere! Oled see sina Helin?"

„Tere!" vastas beezhis kleidis daam: „Ikka mina. Ma tundsin sind juba eemalt, kui üle platsi tulid . . ."

Nad hoidsid tükk aega teineteise kätt peos, vahtisid näkku ja aina naeratasid.

„Helin, Helin! Eks ole — kuus aastat?! Aga sina oled nooremaks läinud, palju rohkem kui kuus aastat nooremaks! Sa oled väga ilus!"

„Jaa-jaa, aga sina Esta oled nii peen daam, et hoia kui peen daam!"

Nad astusid sisse kohvik „Tallinna", vana Feischneri uksest.

„Kui palju neid siia võiks tulla, neid meie tüdrukuid?"

„Kohe näeme, astume aga teisele korrusele ja näeme."

Nad peatusid saaliuksel ja otsisid silmadega „oma tüdrukuid".

Ühes latris paremal istusid polsterdatud diivanil Pärja ja Katre. Mae näis äsja saabunud olevat, ta parajast kätles teisi.

„Seal Helin!" hüüdis Esta, aga samal hetkel kostis nende selja taga pidulik „Tere, Predshahtnaja tüdrukud!" See oli Ella. Nad aina naeratasid üksteisele, kui sumnias laua poole astusid. Laua ääres tõusis päris vallatu vada, mõni kaelustas mõnd, teised taas raputasid kaua kätt. Ja kõik näod olid rõõmsad. Just siis, kui sumin oli lakkamas, tuli Lembi — ja uus tervitamisvada täitis lauaümbruse.

Varsti sundisid naerupuhvakud ja lausa -laginad teisi kohvikukülalisi näo selle lõbusa laudkonna poole pöörama. Kes hoolega kuulatas, selle kõrva hakkasid sõnad „härra", „preili" ja „proua" ja veel hoolikam kuulaja märkas, et sellest laudkonnast ei kostnud ei „seltsimeest" ega „kodanikku" hoopiski mitte. „Mis väljamaalased need on? Ise räägivad eesti keelt?"

Tallinnas oli härradest-prouadest võõrdutud, käis isegi jutt, et kui niiviisi mõnele õigele seltsimehele härra ütled — saad viis aastat! Need korralikult riietatud daamid ei kartnud nähtavasti kuraditki . . . Väliselt naised nagu naised ikka, mõned isegi väga kaunid — aga midagi oli neis iseäralikku.

Ella vaatas kella ja kahetses, et tema ei saa kauaks siia jääda — pisike tahab süüa — ja juba tunni ja pärast.

Mae lisas teemakohaselt, et Riina pole põhjuseta puuduja — ootavat parajasti sünnitusmajas oma teist last. Aga Jaak hoidvat kodus esimest, aastast tütart.

Peagi selgus, et teistelgi oli lapsi, ainult Pärjal ja Estal mitte. Ka Helinal mitte. Kallati kohvi ja joodi. Keegi küsis:

„Mis see stritsel õieti on?"

Kõik panid laginal naerma, see Mari-anekdoot oli levinud ja igaühel meeles.

Helin aga jutustas oma kojutulekust:

„Teate, kui ma Leningradi rongilt maha astusin Tallinna jaamas — oli detsember ja oli hommik ja kõik paksus sulalumes. Ma ei saatnud oma saabumise kohta mingit telegrammi, mõtlesin, et tahan seda igatsetud linna kõigepealt ise ja üksi vaadata. — Aga tundsin, et olengi üksi — ja võõras. Ja koht oli võõras. Nagu ei olnud minu igatsuste linn . . . Võtsin takso ja sõitsin Nõmmele, mitte sugulaste ukse ette, tulin maha hoopis kaugel tänavanurgal. Kõndisin aeglaselt läbi metsa. Väikesed ja suured männid olid lumised, paksud lumepatakad okstel, pehme puhta lume, mitte meie Vorkuta tahmase soola moodigi. Puudutasin iga mändi kättpidi, ütlesin neile igaühele „tere".

„Jumal appi, Helin, kui sentimentaalne sa oled!" hüüdis Pärja.

„Kas sina ei ole? Kes veel ei ole?" küsis Helin ja kõik tundsid kunagise Helina ära: olgugi hale, ikka okkaline ja terav. Aga ta jätkas, mitmed hääled nõudsid seda.

„Mis siis? Jõudsin oma sugulaste maja juurde; see oli enne nende, nüüd muidugi natsionaliseeritud. Hoone oli väljaspoolt täiesti uued shampused ja siis — Balti jaam. Ma vist pärast, mände teretades, veidi külmetasin . . . üsna raske oli. Aga tädil ei tulnud mõttessegi mulle klaasi kuuma teed pakkuda. Ta lihtsalt küsis: „Kuidas seal ka oli?"

Helin jätkas:

„Ma ei saanud nendega, sugulastega mingit kontakti — ja üsna kaua. Nad paistsid mulle pistu imelikena, väga imelikena . . . Aga mulle nad ütlesid vahest, et mina olevat imelik! Mina rääkisin kõva häälega Vabariigist ja vangilaagrist. Nemad keerasid päid kaela otsas ja ütlesid „Tshshsh!"

Ella püüdis kohalike eestlaste argust ja ettevaatlikkust põhjendada või — vabandada:

„Mis meil viga oli? Võisime laagris, isegi rezhiimilaagris, kõigest kõva häälega kõnelda, mis ainult tarvis või mis pähe tuli. Aga siin — need olid hirmu täis. Neid ähvardati, passiti, saadeti maale põllutööle ja linnas varemeid koristama. Peale selle teadsid nad, kui palju sugulasi-tuttavaid oli kinni võetud, ära saadetud, ära kadunud — asja eest teist taga! Ja õppisid kikivarvastel käima, hiilima, suud pidama. Ei olnud neil kerge."

„Õigus, peale selle olid nad lausa vene turakate hulgas, iivanid ümberringi, olgu Toompeal või Räpina alevis . . . Aga meil oli venelasi vähe, kui vähe ja pealegi nende parimad parimaist!" Mae oli hoopis sõnakaks muutunud.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 781-5556, 789-7579,
kodus 489-6709

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
55 Queen St. East, Ste. 1403
Toronto, Ont. M5C 1R6
Tel. 364-6761

Johannes Järvalt
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Eelistatud praktikaalad:
Tulumaksud jt. riigimaksud
Testamente, hooldusi ja pärandi-tompe
— Üldpraktika
Õhtuti: (416) 757-9190
Päeviti: (416) 967-6660

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
15 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

ÄRSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

RATAS OPTIK

247 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2
Tel. 465-6251
SOOVITAME PRILLE PARIMAS KVALITEEDIS
KÄEKELLADE MÜÜK JA PARANDUSTÖÖD
TÄIDAME KODUMAISEID PRILLIDE RETSEPTE

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

Ly Parma

See on elamiseks hea maa

Lõuna-Aafrika reisikirju

II

„Ei ole maailmas kohta, kus sellises suures mitmekesiduses leiduks haruldasi taimi, loomi, putukaid ja muid looduse imseid, kui Aafrikas — näib, et see kõik on koondunud Kapimaale," väitis juba 200 aastat tagasi kuulus Rootsi teadlane Carl Linnaeus.

Värvi- ja õierohkus kindlasti on üks L.-Aafrika tunnuseid ja seda eranditult igal aastaajal, sest midagi siin ikkagi õitseb. Rahvuslille protead on üle 400 eriliigi, kuna pärismaiseid õitsevaid taimi loetakse L.-Aafrikas 18.000 erisordi ümber.

Imesid ja erinevusi — on neidki, üks mälestusleht sellest ripub mu toaseinal, millele tunnistajate juuresolekul alla on kirjutanud „Neptun, Supreme Ruler of the Seven Seas, Emperor of the Oceans" ise, tõendades, et olen viibinud Healootuse Neemel paigas, kus India ja Atlandi Ookean ühtuvad. Rohkem, kui midagi muud, on imetletav neemeotsalt avanev võrratu vaatepilt alla kõrgelt kaljutipult merele. Sinna üles viib „Flying Dutchman" nimeline helesinine minibuss ja kahe ookeani eraldumist märkab vaid erilisest värvivahest: India Ookean on tumesinine, Atlandi Ookean aga rahkem hallikas. Veetemperatuurilt on Kapineemel India Ookeani poolne vesi 5—10 kraadi soojem Atlandi Ookeani omast ja suplemiseks sobivam.

Reis ise Kapineeme tippu on meeldejäävalt vahelduv. Algab see südalinnast kõigi sõdades langenute ausamba juurest (I ja II maailmasõda, Korea sõda j.t.), mööda viies Parlamendihoonest ja vanimast kirikust (a. 1703), mille järele üsna varsti jõuame aatomjõujaamani, mis alles ehitamisel ja valmis peaks saama 1985. aastaks.

Kanada männid Lõuna-Aafrikas

Mereäärsed linnaosad on eriti kaunid, 9-korruseline vanadekodugi on vaatega mere suunas ja valgeliivalistele laiadele plaazhidele järgneb mereadruline rand, kus vees pesitseb nii palju vähke, et neid suurel hulgal Lõuna-Ameerikasse ja Euroopassegi eksportimiseks jatkub.

Hästihoolitsetud metsade ja puude kohta antakse seletus, et need on algselt kohale toodud ja istutatud paljudest erimaadest, nagu Austraaliast eukalüptused, L.-Ameerikast troopikataimed j.m., aga meie rõõmuks ei jää ka Kanada mainimata, sest siit on pärit männipuud, mis väärikaina taevapoole kerkivad. Näib, et siia endiselle lagemaile on iga maa oma juuri ajanud ja metsade korrastamise ning järelkasvu eest hoolisetakse L.-Aafrikas teadlikult ja hästi.

Erilise elamuse annab poolel teel korraldatud paadisõit Duikar Islandile, kus elab tohutul hulgal hüljeid. On neid ka kaljusaarekestel otse üksteise otsas päikesepaistel pikutamas, või ka vees hullamas, kus nad tõesti vallatute laste kombel mängivad ja oma trikke näidata püüavad. Neid elab seal 3000—4000 ümber ja pealtvaatajate ning mootorlaevakeste ligiolu hülgeid ei näi häirivat sugugi.

Enne neemetippu jõudmist läbime suure loodusliku pargi — Good Hope Nature Reserve, kus isegi metsalilled on looduskaitse all ja loomadest hakkab eriti rohkesti silma paaviane ehk koerapea-ahve (baboons), kellele sõpruse pakkumise eest hoiatatakse tungivalt, kuna nad inimestele hädaohtlikud olla võivad.

Dr. Barnard on loobunud operatsioonidest

On huvitav, kuis kaljud eriliste moodustistena taevapoole tõusevad ja neile mäemürakaile mitmel pool ka vastavalt iseloomulikud nimed on leitud, nagu Lion Head, Camel Rock, Table Top, Devils Peak j.t.

„Kas te teadsite, et Kaplinn on L.-Aafrika vanim linn, asutatud a. 1652 ja hotentotid siinsed esimesed elanikud?" küsitakse ja siis selgub, kui palju on kõike seda, mida me senini ei teadnud, eriti muuseume pidi liikudes. Aga kas kõike suudab või on vajagi teada?

Küll aga tuleb kohe meelde Ülikooli haigla tutvustamisel see, et siin tegi kuulus dr. Ch. Barnard maailma esimesed südame ümberistutamise operatsioonid, kahjuks on ta kätes nüüd reuma ja ta töötab ülikooli juures loenguid pidades. Kuuldavasti siirduvat ta edaspidi poliitika alale, jutustatakse meile kerge muigega edasi, viidates kuulsa doktori karjääri- ja hiilgushimulisele elukäigule.

Muidugi tuleb igal turistil teha sõit köisraudteel ka kuulsale mäele nimega Table Top, mis tõepoolest kaugelt vaadatuna näib lamedat lauaplaadi moodi, millel õigeõige sageli hõljub pilvevina nagu pealeasetatud laudlina. Üles jõudes pole ta küll kaugeltki sileda lauaplaadi taoline, vaid hoopis künkline, aga kõrgelt avanev vaade linnale on ületamatu.

Kui kaugel on Tallinn?

Köisraudteega, mis avati juba 1929. a., pääseb üles lühikese aja ja kerge vaevaga, ent sinna on võimalik radasid pidi ka ronida. Hiljem jutustas üks sakslasist õdedepaar, vanuselt kindlasti juba üle keskea, kuis nad tollel aasta kõige kuumemal päeval just selle mäkke ronimise ette võtsid. Tavaliselt nõudvat see 2½ tundi aega, neil kulus selleks tervelt 6 väsitavat päikeselõõma-tundi.

„Niemals wieder," on õeste ühine otsus, kuigi nad muidu mäeronimist harrastanud on. Ma nõustun ja mõtlen:

„Turist võib ette võtta uskumatuid asju, ta teeb ootamatuid ja rumaláid otsuseid ja on alles tagantjärele tark, aga seda kõike tean ma omastkäestki imehästi."

Uurin Table Topi tipus päikesekella ja märkan samas nooli, mis näitavad kaugusi paljudesse maailma paikadesse. Jätan oma märkmikku neist mälestuseks: Table Topist New Yorki 12.562 km, Montreali 12.758 km ja Moskvasse 10.141 km. Aga kui kaugel on küll Tallinn . . .

Samas jookseb üsna mu jalge juurde väike pruun loom, on päris taltsake ja kohapealseilt selgust otsides öeldakse:

„See ju dassie ehk kaljujänes (Rock Rabbit — Procavia capensis)." Jänese moodi ta pole, väljaarvatud vaid ehk suuruse poolest, tal on tillukesed nõpskõrvad, saba ei näi olevatki, on üks eripärane, võõramaine ja meile esmakordselt nähtud olevus.

Veinitööstused Kaplinna lähistel

Kaplinna lähistel asuvad soodsast kliimast ja maapinna omadusist tingituna suured viinamarja kasvatused ja L.-Aafrika veinid oma kvaliteedilt on maailmakuulsad. „Paarl and Stellenbosch Wine Route" koos veinimaitsmisega tuleb seepärast ilmtingimata kaasa teha.

Juba viinamarjafarmidest selgub, et marju on mitmeid sorte, samuti nende kasvatamisviise ja korrashoidu, aga väga palju sorte on ka siinset veini. Kasvandustes saagikorjamine on parajasti käsil ja seda ei saa muul viisil teha, kui ikkagi vaid käsitsi, silma järgi valimise ja sorteerimisega, mida masinad teha ei saa.

Arvatavasti on see otstarbekusega seotud, et enne veinimaitsmisele minekut, kui pea veel täiesti selge ja keel alles kärmas, viiakse meid vaatama otse kolossaalset Afrikaani keelte monumenti Paarlis, mis oma taevani kerkivate sammastega sümboliseerib „meie kultuurilise ja kasvamise imet" ja viitab mitmesuguste erinevate keelegruppide koostööle L.-Aafrikas. Monumendi ehitamiseks kulus 2 aastat, peasammas on 56 m kõrge ja valmis sai kogu konstruktsioon aastal 1968.

„Vaata, nuusuta, maitse . . ."

Veinimaitsmine ja sellele eelnev hiilgevabrikuga tutvumine toimub KWV Winery's. KWV on veinivalmistajate ühisorganisatsioon, asutatud a. 1917, mis reguleerib veinitootmise hulka, kontrollib kvaliteeti, korraldab eksporti j.m. Vabrikust jääb eriti meelde tohutu hulk hiigelsuuri veinivaate, tehtud peamiselt tammepuust ja mõned neist sadu aastaid vanad. Vanim vaat on a. 1688, neid kasutatakse veini hoidmiseks enne pudeleisse villimist veel praegugi, vanim vein vabrikus aga on aastast 1929. Et vaat veiniga kaalub 225 tonni ja sellest jatkuks 750-ks aastaks, kui päevas üks liiter veini kasutada, on muidugi ääretult imponeeriv ja palja silmagagi vaatamisel on selge, et üks ujumisoskuseta inimene sellises vaadis otsemaid ära upuks: Kuulengi, kuis keegi oma kaaslast õpetab:

„Vaata, et sa end lolli moodi täis ei joo, ega suurde veinitanki ära ei upu! Laku tilgad vaadi kraani alt ka ära, ega see vist keelatud ole!"

Veinimaitsmiseks on omaette vastav saal toolide ja laudadega, mahutab 100 inimese ümber ja igale on 5 sorti veini valmis pandud. Õpetatakse veinimaitsmise tehnikat: „Vaata, nuusuta, maitse!" koos väljahingamise ja ninakrimpsutamise tehnikaga ja tehakse teatavaks veinimaitsmise kõige suurem tõde:

„Hea vein on see, mis sulle kõige enam maitseb." Mõni vein võib sulle meenutada õuna, mõni ema tehtud maasikamoosi, mõni õitsvaid lilli ja üsna hiljuti nimetas üks veinimaitsja, et „see kollakas vein tuletab meelde mulle mu kodust koera."

Nii me siis maitseme ja proovime ja hindame. Lõpuks selgub, et kõige kallim vein proovitust sisaldab ka kõige enam kaloreid ja ta valmistamine nõuab kõige enam aega.

Sellele järgnenud kuulsa ja ajaloolise linna Stellenboschi külastamine jäi veinimaitsmise varju, ent ma loodan, et lõuna-aafriklased mulle selle ettetulnud olukordades ja arusaadavail põhjusil andestada suvatsevad.

© Thirlmere Eesti Seltsi Naisringi liikmed on osa võtnud austraalia käsitöö- ja rakenduskunsti näitustest. Nii on Luise Enno mitmel korral korraldanud Camdeni sealses klubis eesti osas käsitööde väljapanekuid, samuti Pictonis igaaastasel Arts and Crafts pidustusel. 1980. a. novembris sai Hilja Lipping seal oma pilutatud linase pluusi ja linakese eest esimese auhinna ja kõrgema tunnustuse. Austraallaste suur huvi ja imetlus eestipärase töötehnika vastu on märgatav igal näitusel.

Endel Rubergi ainulaadne tehnika

76 tööd Peetri kiriku seltskondlikes ruumides toimunud näitusel

Endel Ruberg oma töödega ühel varajasemal näitusel.

Möödunud nädalalõpul toimus Peetri kiriku alumistes saalides T.E. Naisseltsi korraldusel Montrealis elava eesti kunstniku Endel Rubergi kunstinäitus. E. Ruberg on olnud alaliseks rahvuslikuks kasvatajaks T.E. Naisseltsi poolt korraldatavas Jõekääru lastesuvekodus, mistõttu näituse korraldamisega nii eelmistel kordadel, kui ka seekord on tahetud tänu avaldada noortele rahvuslikku tunnet sisendava kasvatuse eest. Näitusel oli välja pandud 76 tööd, nende hulgas mõni üksik ta kunagisest nahavoolmise perioodil tehtud seeriast. Enamuses olid akvarellid E. Rubergile omases külmutustehnikas, milles oli näha mõningaid uuenemisi.

Avatseremoonia avas T.E. Naisseltsi esinaine Heljo Novek, misjärel Abel Lee andis ülevaate E. Rubergi loomingust, seda diapositiividelt näidustades.

Käesolev oli E. Rubergi 25. ühemehe juubelinäituse ja A. Lee märkis, et ta ei taha rääkida mitte niipalju E. Rubergist, kui tema loomingu sisust ja olemusest, kus on palju kunstnikule enesele teada olevat sümbolismi. Ta vaatles elemente, mis teevad Rubergi tööd kunstiliselt pädevaiks.

A. Lee seletas, et loomingu analüüsimisel on vajalik ära tunda isikupärane loomingufilosoofia, mille kujundavad kunstnikule isikupärased „sõrmejäljed".

Rubergil on neid kolm: 1) respekt ja austus looduse vastu; 2) respekt Jumala kui loodusejõudude organiseerija vastu, mis väljendub Jumala tunnetuses ja looduse hinge otsingus; 3) suur uhkus ja truudus oma rahvusele ja kaaskannatamine rahva saatusele. Need kolm sulavad üheks loomingufilosoofiaks.

Ruberg algas praktilise tarbekunstnikuna, kelle materjaliks oli nahk. Läks sellest edasi uute kunstiliste vormide kujundamisele. Juba tarbekunstis oli objektiks läbimõeldud sümboolika. Tema loominguobjektideks kõigil materjalidel on maastikud.

Rubergi stiil on kõige lähemal realismile, kus on kaks suunda: 1) monokroomne impressionism ja 2) sümbolistlik sürrealistliku kallakuga looming. Rubergi sürrealism on siiski tagasihoidlik ja reaalsusele põhinev.

Ruberg otsib heroilist, püsivaid inimväärtusi ja näeb Jumalat avaruses ning valguse kiirgavuses.

Tema looming jaguneb kahte gruppi. Esimeses nahatööd ja teises akvarellid ilma tormi ja dramaatilisuseta. Tema tehnika on ainulaadne. Akvarellis rakendab end looduse jõu kujundamisele fantastilisis külmutusmustreis, mida tuleb teha külmas miljöös. Akavarellis pole eesmärk puude kujundamine, vaid nende kaudu maastiku abil edasi anda looduse müstilist jõudu.

Vaatlusele järgnes mõnikümmend diapositiivi mitmesugusest loomingujärkudest.

Pärast ettekannet pakkusid T.E. Naisseltsi perenaised kohvi ja võileibu. Näitusel tehti juba kohe peale avamist rida ostusid.

Kurtuurimärkmik

Soome ajakiri „Uusi Nainen" avaldas oma möödunud aasta viimases numbris (nr. 12) Asta Põldmäe jutustuse „Metsmesilane" (Kimalainen) Maire Peltola tõlkes. Ajakiri „Parnasso" avaldas oma möödunud aasta kaheksandas numbris Ella Kivikkaho tõlkes 13 haikut eesti luuletajailt P.E. Rummolt, M. Raualt, A. Rammolt, E. Niidult, V. Luigelt ja J. Kaplinskilt.

☆

Soomes, Jyväskylä Linnateatris toimus 26. veebruaril A.H. Tammsaare komöödia „Kuningal on külm" esietendus. Lavastajaks oli Kalju Komissarov Eestist, lavakujunduse tegi Tisto Nykänen, kostüümid Regina Pesonen. Kuninga osa mägis Eino Airo, narri Tarmo Laitinen.

VABA EESTLANE

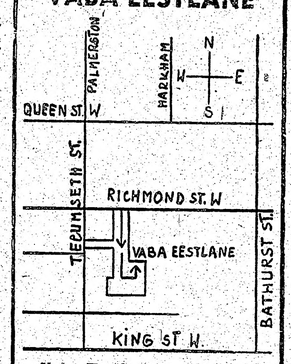

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul $3.50
esiküljel $4.—
tagaküljel $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C.
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs Leida Marley
Ajutine aadress:
37 Mann Ave.
Toronto, Ont. M4S 2Y2
Telefon: 483-2588

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 9. aprillil 1981 — Thursday, April 9, 1981

KIREV MAAILM

HAMBURG — Kassid orienteeruvad sama hästi kui rändlinnud. Sylti, Põhja-Saksamaal elab üks türgi välistööliste perekond. Sõites möödunud suvel autogo kodumaale külla, türklased võtsid kaasa ka oma lemmikkassi. Kuid Bulgaaria-Türgi piiril kass hüppas autost välja ja kadus. Kui türklased jõudsid puhkusmakalt Sylti tagasi, kuulsid nad mõni päev hiljem ukse taga kratsimist ja kassi näugumist. Ust avades ilmnes, et kadumaläinud kass oli koju jõudnud. 2500-kilomeetrilise vahemaa üle Bulgaaria, Rumeenia, Jugoslaavia, Austria ja Saksamaa kass oli katnud 62 päevaga, liikudes seega keskmiselt 40 kilomeetrit päevas.

SAN FRANCISCO — Valvekoera heliplaadil pakub San Franscisco heliplaadifirma „Grrr Records". Hinnaga $885 võite osta heliplaadi millel kostab vihase koera haukumine ja urin 18 minutit. Helilint maksab $12.95. Oma heliaparaadil võite vastava seadeldise abil lasta koera haukuda mistahes ajal. Keerulisemate seadeldiste abil võib heliaparaadist hakata kostma vihane koerahaukumine näit. siis, kui keegi vajutab uksekellale või kui keegi vägivaldselt avab akna. Firma soovitab kindluse mõttes osta isegi kaks „koera", kuna siis ka julgeim murdvaras kaob sellest piirkonnast.

BONN — Enzklösterle mägikuurordis Schwarzwaldis on leiutatud uus trikk tutvuste loomiseks. Müügil on kuurordi-ettevõtetes mitmet värvi rinnanõelad. Kui panete rinda rohelise nõela, siis see tähendab, et otsite matkakaaslast. Punane nõel tähendab, et teie soovite lihtsalt juttu ajada. Edasi näitavad nõelavärvid, et teie soovite kaardipartnerit, suusatamiskaaslast või lihtsalt tutvust tantsuks ja lõbutsemiseks. Rinnanõelad on Schwarzwaldis väga levinud.

BELGRAD — Rebane tulistas ja surmas jahimehe Salih Hajduri Gornje Hrosno külas Bosnia-Hertsegovinas. 38-aastane farmerist jahimees vigastas rebast jalust, aga et säilitada nahka tervena, ta ei tahtnud teist korda looma tulistada, lõi selleasemel looma püssi kabaga. Aga rabeleva looma käpp sattus kuidagi päästikule ja vabanenud lask sattus jahimehele rinda ning tappis ta silmapilkselt. Ka rebane suri hiljem.

VIIN — Pärast vahekordade jahenemist USA ja N. Liidu vahel pääseb vähem juute N. Liidust välja. Austrias on andmeid, et käesoleval aastal pääseb N. Liidust välja ainult u. 8000 juuti. See on umbes seitse korda vähem kui möödunud aastal. Kaks kolmandikku väljapääsenud juutidest tahab reisida USA-sse, Kanadasse ja Austraaliasse, ainult kolmandik Iisraeli.

HARTUM — Sudaanis on leitud 250 miljoni vaadi suurune õliväli, mis arvatakse lähemas tulevikus katvat kogu riigi õlivajaduse.

HELSINGI — Paljapäisuse vastu olevat Helsingi arst dr. Kai Setala lõppeks leiutanud ravimi. Vastavalt tema uurimustele hävitavat juuksed DHT-nimeline hormoon, mis kergesti tekib pealaele. Dr. K. Setala avastas vahendi, mis hävitab pealael kahjuliku hormaani. 9 kuud kestnud katsetel 173 paljaspäise mehega, 60 protsendil meestel hakkasid juuksed taas kasvama.

HELSINGI — Helsingis Flemingkadul asetsev baar on pakkunud oma kundedele juba möödunud sügisest peale varastatud toitu. Kriminaalpolitsei on vangistanud baari omaniku, 38-aastase naise ja tema venna, kes on süüdi varastatud ainete peitmise ja vahendamise eest. Baaris eriti soosingus olnud vorstid olid lauale toodud veidi maskeerituna. Baar oli saanud oma toitained väiksemailt pisikurjategijailt.

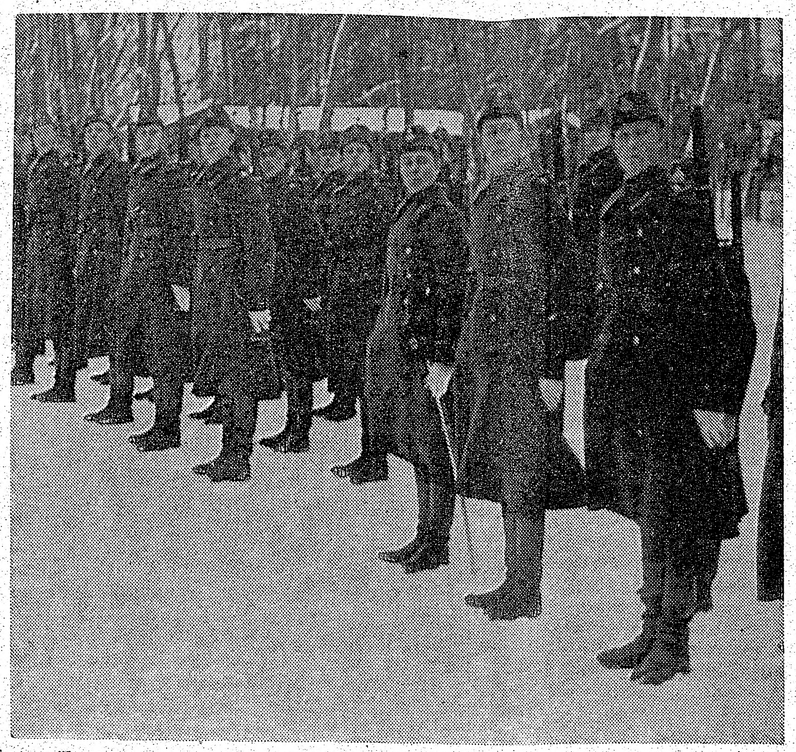

Sellest on üle 40-ne aasta tagasi kui iseseisvas Eestis peeti Vabariigi aastapäeva paraade. Pildil näeme distsiplineeritud sõdurite rivi 1939. aastal Tallinnas Vabadusväljakul toimunud paraadil.

Tee avalikuks tegelaseks

Peeter Pauk sai avaliku elu tegelaseks, kui ta seltsi peol võitis loteriil ühe väiksema võidu. Aga lehtepanija ei arvestanud võidu suurusega, vaid tõi kõigi nimed reastikku ära, tegi mitmest tundmata inimesest avaliku elu tegelased, mis tähendab, et viis tänu anonüümsele annetajale inimese ajalukku.

Ajalugu on ammu paberile pandud ja uusi lehekülgi täidetakse nimedega ja nimedega, sest ajalugu kasvab ja saab suuremaks. Mida rohkem oleks loteriivõitusid, siis seegi aitaks omalt poolt kaasa ajaloole.

Aga avaliku elu tegelane pole niisama. Esiteks räägib see, et mees, ehk teisel juhul ainult inimene, oli sellel sündmusel, kus niisugune tegevus oli, mis andis nimele võimaluse jäädvustatud saada. Kui Peeter Pauk olnuks kodus televisiooniaparaadi ees, poleks seda saanud juhtuda, kuigi maailm oli laiem ja peenem seltskond astus ekraani kaudu tuppa.

Teiseks räägib saadud võit, et mees pidi vähemalt ühe loteriipileti ostma, et võidule oleks uks lahti tehtud. Aga kuna võidud sageli ühe ukse kaudu ei taha sisse tulla, siis võis Peetril olla mitu ust avatud, s.t. mitu piletit. Järelikult ta pidi rahvuslikult meelestatud mees olema, kes piletite ostmisega ilma kasu taotlemata oma ühiskonda teenis, vähemalt tahtis toetada, mis pole ka mitte päris tavaline, sest oma ühiskonna toetamine on üldiselt päris võõras tegevus. Enne leitakse alati, et kes mind on kunagi aidanud.

Neid aspekte igati läbi vaadates leidis Peeter Pauk, et saadud kogemus avalikkuse ees on ikkagi midagi enneolematut, mis inimeses peituvaid tundmata iseloomujooni esile toovad.

See eneseteadvustunnet ülendav seik o'i hoopis meeldiv. Peeter Pauk vaatles pikemat aega oma nime ja koges uuelaadilist elamust. Avaliku elu tegelase sisu hakkas imeliselt selkuma.

Aga ta mõistis äkki ka oma sõpru, teisi avaliku elu tegelasi, kes said elada alles siis, kui igas lehes oli nende nimi, soovitav koos fotoga. See oli omamoodi narkootia, mis avaliku elu tegelast enam lahti ei lase.

JUTU JUKS

Norras paljastati natse

Politsei on avastanud suuri koduseid relvaladusid

OSLO — Oslo politsei on avastanud organisatsiooni, mil on selgeid uusnatsistlikke iseloomutunnuseid ja mille liikmeil on kodudes suuri lubamatuid relvavarusid. Kõik kaheksa noort vangistati, kuid Norras võivat see arv veelgi palju suurem olla.

Jutt pääses liikuma, kui kaks paarikümne-aastast meest „mõisteti surma" mõne nädala eest öises metsas Oslo lähedal. Tapjaks olid kaks noorukit, kes olid juba enne politsei valve all relvaladudesse tehtud röövkäikude pärast.

Mõrvatud mehed olid sooritanud relvavarguse ja kui nad nõudsid lubatud tasu, nende sõbrad tulistasid nad surnuks.

Mõrvarid kartsid, et nende ohvrid räägiksid asjast politseile, mispärast neid ei saanud ellu jätta.

Mõrvarite ühe sõbra kodust leidis politsei suure relva- ja laskemoonaainete lao, samuti uusnatsistlikku kirjandust ja natsimärke. Vangistatud on hästi tuntud Oslo äärmiselt parempoolsete ringkonnast. Üks võttis osa mõrvakatsest 1979 a. maipühal, kui äärmiselt vasakpoolsete meeleavaldusrongkäiku heideti kodune pomm.

Uurimuste käigus vangistati veel viis isikut. Neid ei vangistatud mõrvade tõttu, vaid sellepärast, et nad olid võtnud osa sellise sõjalise iseloomuga rühmituse tegevusest,

mille eesmärgiks on praeguse ühiskondliku korra kukutamine. Seda kriminaalseadustiku paragrahvi pole kunagi enne Norras kasutatud.

Päljudel vangistatuil on suhteid Norra kaitseväega, eriti tsiviilkaitsega. Varastatud relvi hoidev mees oli sõjaväes seersant. Üks vangistatuist oli teeninud Lähis-Ida Liitunud Rahvaste rahuvalve üksuses ja teine oli just sinna minemas.

Viimasel ajal on olnud sagedasi relvavargusi sõjaväe ja tsiviilkaitse ladudest. Need laod on kõrvalistes kohtades ja neid käiakse vaid harva kontrollimas.

Norras on äärmuslike parempoolsete partei, mis on mitu korda katsunud end registreerida poliitilise parteina, aga ei ole kokku saanud nõutavat tuhat allakirjutajat.

Kaljo Raidi helitöö esiettekandes New Yorgis

4. märtsil toimus New Yorgis huvitav koorilaulude kontsert. Esines haruldaselt distsiplineeritud, lausa virtuooslik (Itaalias auhinnatud) tütarlaste koor, tarmuka dirigendi ja koori asutaja Maaja Roos-Duesbergi juhatusel.

Kontsert võimaldus osaliselt stipendiumi läbi, mida annab välja iga-aastaselt „New York State Council of Arts", nime all: „Meet the Composer". Sellised kontserdid võimaldavad nii esinejatele kui kontserpublikule kohtumist kaasaegsete komponistidega.

Selle aasta valik langes meie juubilar-heliloojale, Kaljo Raidile, kelle 60-aastane sünnipäev ühtus kontserdi tähtpäevaga. Seega on Kalju Raid esimene eestlasest heliloija, keda Ameerika ühiskond sellisel kujul on austanud.

Esiettekandele (Ameerikas) tuli tema helind „Deborah's War Song", kirjutatud naiskoorile, klaverile, timpanile ja väikesele trummile. Vana Testamendi tekstile loodud dramaatiline helitöö pääses tugevasti mõjule ja sai pikaajalise aplausi publikult.

Programm oli laiahaardeline, alates barokieelsete meistritega Palestrina, Schein ja kulmineeris Bachi kantaadiga „Wir eilen". Järgnesid Brahmsi ja Kodaly Ave Mariad.

Teises osas äratasid erilist tähelepanu ameerika komponistide Charles Ives laulude grupp ja L. Bernsteini Gloria ja Excelsis. Viimaseid palu esitas koor klaveri saatel lavaliste liigutustega, mis mõjusid väga efektselt, rõhutades esitatu dramaatilist elementi.

Taavi Kaaman arstiteaduse doktoriks

Rootsis kaitses doktori väitekirja nahahaiguste alal Taavi Kaaman, kes sündis 1942. a. Eestis. Ta doktoritöö oli kirjutatud inimkeha endakaitsest seene-ekseemi vastu. Uurimisteks oli teadlane kasutanud nii inimesi kui ka meresigu. Töö valmis inglise keeles 100-lk. teosena, olles ilmunud eriraamatuna. Viimase kaane illustratsioon on Märt Henningilt. Tööst on toodud ka eestikeelne kokkuvõte.

Doktorikraadi omandanud arst **Taavi Klaaman lõpetas Rootsis** eesti gümnaasiumi 1961. aastal. Pärast ülikooli lõpetamist on ta töötanud 11 aastat. Överläkare nahahaiguste osakonnas. Nooremana oli ta tegev koos abikaasa Mallega lauluansamblis „Heli Neli". Lauluga ta nüüd enam ei tegele.

(VES)

Trudeau valmis kohtuma provintside peaministritega

OTTWA — Kanada föderaalvalitsuse peaminister Trudeau tegi teatavaks, et ta on valmis põhiseaduse kriisile lahenduse leidmiseks kohtuma provintside peaministritega. Sealjuures tegi peaminister aga tingimuseks, et konservatiivide partei peab lõpetama parlamendis oma töötegemise takistamise taktika ning nõustuma põhiseaduse muutmise resolutsiooni kiiremas korras parlamendi päevakorda võtmisega. Trudeau mainib, et kui ta peaministritega kohtumisel leiab võimaluse ühise põhiseaduse muudatuse ettepaneku koostamiseks, siis asendatakse see praeguse föderaalvalitsuse põhiseaduse muutmise ettepanekuga. Trudeau tingimuseks on aga sealjuures, et valitsuse poolt väljatöötatud inimõiguste charter peab igal juhul jääma uude põhiseadusesse. Provintsid on seni ägedalt sellele ettepanekule vastu vaielnud.

Georgi Arbatov ei pääse enam USA-sse

WASHINGTON — Ühendriikide valitsus on hakanud senisest tõsisemalt vaatama vene propagandameestele, keda Moskva saadab välja ameeriklaste ajude pesemiseks ja Ühendriikides propaganda tegemiseks. See propaganda on seda lihtsam, et ameerika televisiooni saatejaamad annavad võimaluse nendele meestele televisioonis rääkida ja Kremli seisukohti propageerida. Välisministeerium tegi teatavaks, et ta on keeldunud Ühendriikide viisa pikendamisest N. Liidu poliitikategelasele, Brezhnevi välispoliitilisele nõuandjale ja Ühendriikide eksperdile Georgi Arbatovile, kes kavatses osa võtta ühest laudkonnavestlusest, mis edasi antakse televisioonis. Ühendriikide välisministeerium tegi otsuse Arbatovile viisa pikendamisest keeldumiseks pärast seda kui venelased ei andnud Ühendriikide saatkonna nõunikule Moskvas luba N. Liidu televisioonis esinemiseks.

Afganistani partisanide uus baas

TEHERAN — Iraani saabunud informatsiooni kohaselt on Afganistani partisanid rajanud riigi lääneosse oma esimese baasi, et alustada ka selles piirkonnas energilist võitlustegevust vene okupatsioonijõudude vastu. Partisanide juhtide andmetel asub uus baas Herati linna lähedal, umbes 160 kilomeetri kaugusel Iraani piirist. Selle baasi eesmärgiks on organiseerida võitlustegevust venelaste vastu Afganistani lääneosas ning tõrjuda okupatsioonijõud läänest ida poole.

Endel Ruubergi looming

Nii kunstnikuna kui ka rahvuslikku noortearendajana tuntud Endel Ruberg avas 4. aprillil Peetri kiriku saalides oma 25. isikliku kunstinäituse.

Rubergi looming on alati vormistund kahes materjalis: nahas ja akvarellitehnikas paberil. Nendes mõlemas on ta välja kujundanud oma isikupärased, orginaalsed tehnikad, milledega ta on ikka rohkem tähelepanu võitmas väljaspool eesti ühiskonda. Tema loomingu filosoofiliseks kandejõuks on sügav respekt Jumala ja looduse vastu ning suur uhkus oma rahvusele ja sellele kaaskannatamine.

Jumala mõiste, moraali ja inimlikkude vahekordade positiivselt õhutavaid, sürrealistlikke elemente sisaldavad sümbolistlikud kompositsioonid valmistab ta peamiselt nahal, kahes erilaadis. Pehmel nahal seda vormides, kortsutades ja modelleerides reljeefseteks reaalvormilisteks kompositsioonideks, milliseid ta hiljem värvib. Teises laadis valmivad kompositsioonid paksemal nahal, kus ta materjalina kasutab loomulikku tekstuuri ja tonaalsust. Selles laadis on loodud kaks gruppi kompositsioone: „Seitse loomispäeva" ja „Kümme käsku". Need nõudlikult lõpetatud ja läbimõeldud sümbolismiga nahakompositsioonid on tähelepanuväärne lisand eesti kunstile; neist olid mõned näited näitusel.

Akvarellis on Rubergi ainestik ainult Lättemäe loodus, mille ees ta talviti maalib külmutades staatiliste vormidega monokroomseid maastikuimpressioone, kus staatilised kuused ja kuuse ladvad on kulissideks, mille taga on taeva avarus, mis on täis müstilist valgust, mis hõõgub peaaegu pühalikuna ja võibolla on Rubergile aknaks Jumala majasse. Kuigi need fantastilised külma ornamendid kujunevad mehaaniliselt looduse abiga on ometi Ruberg see, kes loomingulise nägemusega neile koha ja ülesande annab pintsliga vormisid luues. Aina uusi ja imepäraseid ilutsemisi näeme uutes variatsioonides käesoleval näitusel, mis kogusummas koosneb ligi 80 tööst.

Tihti on kuuldud kommentaari, et Ruberg ei tee kriitilist valikut näituse kujundamisel ning ka nõrgad tööd on välja pandud. Allakirjutanu julgeks väita, et Ruberg tuleb publiku ette terve oma loominguga nagu see on sündinud — head ja halvemad. Ta teeb seda samalaadse sirgjoonelise spontaansusega, nagu ta on meie ühiskonnas tuntud hea kristlasena ja tulihingelise eestlasena.

ABEL LEE

Albaania rahvusgrupi mäss Jugoslaavias

BELGRAD — Jugoslaavia valitsus võtab omaks, et Albaania piiri ääres asuvates piirkondades tekkisid albaania päritoluga elanike hulgas rahutused ja demonstratsioonid, mis suruti maha sõjaväe abil. Tekkinud kokkupõrgetes sai 11 inimest surma ja paljud haavata. Demonstratsioonidest võtsid osa 2000 inimest, kes nõudsid albaania päritoluga rahvusgrupile suuremaid õigusi ja autonoomiat.

Nalja

Küsimus: „Mis on teadus?"

Vastus: „Musta kassi otsimine südaööl pimedas ruumis."

„Mis on filosoofia?"

„Musta kassi otsimine südaööl pimedas ruumis, kus pole kassi olemas."

„Mis on dialektika?"

„Musta kassi otsimine südaööl pimedas ruumis, kus pole kassi olemas ning seejuures kõva häälega karjudes, et sain kassi kätte."

☆

Rumeena parteitegelane võitleb uppumissurmaga Pruti jões, karjudes täiest kõrist appi. Kaldal jalutav tööline hurjutab:

„Mis sa totakas lõugad nii kõvasti vene piiri ääres! Kas tahad venekad maale kutsuda? Oleksid võinud partei ajaloo asemel ujumise selgeks õppida."

Khomeini pidurdab kohtunikke

TEHERAN — Iraani diktaator ajatollah Khomeini pidas islami revolutsiooni teisel aastapäeval üllatusliku kõne, milles ta nõudis revolutsiooniliste miilitsaüksuste ja islami kohtute puhastamist ebasoovitavast elemendist. Khomeini mainis, et kohtute tegevus tuleb võtta lähema uurimise alla ning vallandada kõik ebasobivad kohtunikud ja prokurörid. Arvatakse, et kohtunike tegevus süütute inimeste karistamisel ja väikestele süüdlastele ränkade karistuste määramisel on tunginud juba ka Khomeini kõrvu ja ta peab midagi tegema olukorra parandamiseks. Mis puutub revolutsioonilise miilitsa probleemidesse, siis see 50.000 mehelise üksus on tegutsenud pärast shahhi kukutamist täielikult omapead ning ei ole austanud ühtegi seadust ega korraldust. Khomeini ütles, et miilitsaüksuste ülemad peavad karistama sõdureid, kes ei austa seadusi ja distsipliini.